

Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің және оның ведомстволарының террористік тұрғыдан осал объектілерінің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулығын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2022 жылғы 27 желтоқсандағы № 776 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 27 желтоқсанда № 31288 болып тіркелді.

"Терроризмге қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 10-2-бабының 1-тармағына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің және оның ведомстволарының террористік тұрғыдан осал объектілерінің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулығы бекітілсін.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Экология және табиғи ресурстар министрінің 09.09.2024 № 205 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің Жұмылдыру дайындығы және азаматтық қорғаныс басқармасына заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрық ресми жарияланғаннан кейін оның Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің интернет-ресурсында орналастырылуын;

3) осы бұйрық мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күн ішінде Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің Заң қызметі департаментіне осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтердің ұсынылуын қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау геология саласында жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Экология, геология және табиғи ресурстар вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық, алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасы
Экология, геология және табиғи
ресурстар министрі*

С. Брекешев

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Ішкі істер министрлігі
"КЕЛІСІЛДІ"
Қазақстан Республикасы
Ұлттық қауіпсіздік комитеті

Қазақстан Республикасы
Экология, геология және
табиғи ресурстар министрі
2022 жылғы 27 желтоқсандағы
№ 776 бұйрығымен
бекітілген

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің және оның ведомстволарының террористік тұрғыдан осал объектілерінің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулығы

Ескерту. Атауы жаңа редакцияда - ҚР Экология және табиғи ресурстар министрінің 09.09.2024 № 205 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің және оның ведомстволарының террористік тұрғыдан осал объектілерінің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулығы "Терроризмге қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 10-2-бабының 1-тармағына сәйкес әзірленді және Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің және оның ведомстволарының (бұдан әрі – Министрлік) террористік тұрғыдан осал объектілерінің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыру жөніндегі талаптарды айқындайды.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Экология және табиғи ресурстар министрінің 09.09.2024 № 205 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Осы Нұсқаулық Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 сәуірдегі № 234 қаулысымен бекітілген Объектілерді террористік тұрғыдан осал объектілерге жатқызу қағидалары мен өлшемшарттарына сәйкес Министрліктің және оның ведомстволарының террористік тұрғыдан осал объектілеріне (бұдан әрі – Министрліктің объектілері) қолданылады.

3. Осы Нұсқаулық Министрліктің объектілерінің терроризмге қарсы қорғалуы жөніндегі іс-шараларды жүргізуді қамтамасыз ететін басшылардың және өзге де лауазымды адамдардың пайдалануына, сондай-ақ Министрлік объектілерінің терроризмге қарсы қорғалуының жай-күйін зерделеу және тексеру кезінде бақылаушы

және атқарушы органдардың қызметкерлеріне арналған. Нұсқаулық Министрліктің объектілерінің қорғалуын, оның ішінде олардың инженерлік-техникалық іріленуін, күзетуді ұйымдастыру тәртібін, өткізу және объектішілік режимдерді жүзеге асыруды, сондай-ақ тиісті құжаттаманы жүргізуді қамтамасыз етудің жалпы тәсілдерін нақтылайды.

4. Террористік тұрғыдан осал Министрліктің объектілерін пайдалану кезінде меншік нысанына қарамастан, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 6 мамырдағы № 305 қаулысымен бекітілген Террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыруға қойылатын талаптардың (бұдан әрі – Талаптар), сондай-ақ осы Нұсқаулықтың сақталуы қамтамасыз етілуге тиіс.

5. Осы Нұсқаулықта мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) байланыс жүйесі – ақпаратты (ақпарат) беруге (алмасуға), объектінің күзет қызметінің жұмысын жедел басқаруға арналған техникалық құралдар мен арнайы бөлінген байланыс арналарының жиынтығы;

2) бақылау-өткізу пункті – адамдарды және көлік құралдарын бақылауды, өткізуді, тексеріп қарауды қамтамасыз етуге арналған арнайы жабдықталған орын;

3) бейнебақылау жүйесі – бейнебақылау камераларының, деректерді беру желілерінің, бағдарламалық және техникалық құралдардың және бейнежазбаларды сақтау құралдарының, сондай-ақ өзара ақпарат алмасуды жүзеге асыратын бағдарламалық және (немесе) техникалық басқару құралдарының жиынтығы;

4) жарықтандыру жүйесі – тәуліктің қараңғы уақытында бейнебақылау жүйесі үшін жарықтандырудың қажетті деңгейін және объектідегі адамдар мен көлік құралдарын көруді қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін техникалық құралдар жиынтығы;

5) инженерлік-техникалық нығайту – объектіге не оның бөліктеріне санкциясыз енуге қажетті қарсы іс-қимылды қамтамасыз ететін конструкциялық элементтер, инженерлік, техникалық құралдар және (немесе) олардың жиынтығы;

6) кіруді бақылау және басқару жүйесі – кіруді бақылауға, объектіге және (немесе) оның жекелеген аймақтарына персонал мен келушілердің кіру және (немесе) шығу құқықтарын шектеуге, ақпаратты жинауға және сақтауға арналған, техникалық жағынан үйлесімді аппараттық құралдардың және (немесе) бағдарламалық қамтылымның жиынтығы;

7) объектінің периметрі – құқық белгілейтін құжаттарға сәйкес объектінің шекарасы ;

8) профилактикалық және оқу іс-шаралары – персонал мен күзетті оқытудың алғашқы ден қою дағдыларын дарыту мақсатында нұсқамалар мен сабақ түрінде іске асырылатын алдын алу тәсілдері;

9) өткізу режимі – адамдардың санкциясыз кіруі (шығуы), көлік құралдарының кіруі (шығуы), мүлікті кіргізу (шығару), әкелу (әкету) мүмкіндігін жоққа шығаратын, белгіленген тәртіпті регламенттейтін қағидалар жиынтығы;

10) таранға қарсы құрылғылар (бөгеттер) – көлік құралдарын мәжбүрлеп баяулатуға және (немесе) тоқтатуға арналған инженерлік-техникалық бұйымдар;

11) терроризмге қарсы қорғалу паспорты – объект туралы жалпы және инженерлік-техникалық мәліметтер қамтылатын, оның терроризмге қарсы қорғалуының жай-күйін көрсететін және террористік тұрғыдан осал объектідегі терроризм актілерінің алдын алу, жолын кесу, барынша азайту және (немесе) салдарын жою жөніндегі іс-шараларды жоспарлауға арналған ақпараттық-анықтамалық құжат;

12) телевизиялық күзет жүйесі – бұзушылықтарды анықтауға және тіркеуге арналған жабық үлгідегі телевизиялық жүйе болып табылатын бейнебақылау жүйесі;

13) хабардар ету жүйесі – террористік тұрғыдан осал объектідегі адамдарды төтенше оқиғалар (авария, өрт, дүлей зілзала, шабуыл жасау, террористік акт) кезіндегі дабыл және қалыптасқан жағдайдағы іс-қимылдар туралы жедел хабардар етуге (жарықпен және (немесе) дыбыстық хабарлауға) арналған техникалық құралдар жиынтығы.

Ескерту. 5-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Экология және табиғи ресурстар министрінің 09.09.2024 № 205 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

6. Министрлік объектілерінде терроризм актісін жасауға кедергі келтіру (терроризм актісін жасау қаупін төмендету) шаралар кешенін орындау және мыналарды қамтитын шарттарды сақтау арқылы қамтамасыз етіледі:

1) ұлттық қауіпсіздік органдары айқындайтын ықтимал Террористік қатерлердің сипаты мен ерекшелігін және олардың ықтимал салдарларын ескере отырып, объектінің терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз ету жөніндегі ұйымдастыру іс-шараларын өткізу;

2) объектіде терроризм актісін жасауға ықпал ететін ықтимал себептер мен жағдайларды анықтау және оларды жою;

3) қажетті инженерлік-техникалық құралдармен жабдықталуы;

4) белгіленген өткізу режимін қамтамасыз ету;

5) Министрлік объектілерінің персоналын және күзет қызметі субъектілерінің қызметкерлерін терроризм актісінің жасалу қатеріне бастапқы ден қоюға (терроризм актісінің жасалу белгілерін анықтау, бұл туралы басшылықты, құқық қорғау және (немесе) арнаулы мемлекеттік органдарды хабардар ету) даярлауды (оқытуды) ұйымдастыру арқылы жүзеге асырылады;

6) терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз етуге қойылатын талаптардың сақталуын бақылауды жүзеге асырады.

7. Министрлік объектілерінде ықтимал террористік қауіп-қатерлердің салдарын барынша азайту және (немесе) жою шаралар кешенін орындау және мыналарды қамтитын шарттарды сақтау арқылы қамтамасыз етіледі:

1) терроризм актісінің жасалғаны туралы Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздік және (немесе) ішкі істер органдарын уақтылы хабардар етуге міндетті;

2) Министрлік объектісі персоналының террористік көріністерге ден қою, сондай-ақ жасалған терроризм актісі нәтижесінде туындаған техногендік сипаттағы қатерлерді барынша азайту және (немесе) жою мәселелері бойынша оқу-жаттығуларға, жаттығулар мен эксперименттерге қатысуын уәкілетті мемлекеттік органдар және ұйымдар, жедел басқару органдары жүзеге асырған кезде жүзеге асырады;

3) Министрлік объектісінің персоналы мен күзет қызметі субъектілерінің қызметкерлерін террористік сипаттағы қауіп-қатерлерге бастапқы ден қою дағдыларына оқыту арқылы жүзеге асырылады;

4) Министрлік объектісінде терроризм актісі жасалған жағдайда персоналды және келушілерді құлақтандыруды және эвакуациялауды ұйымдастыру арқылы жүзеге асырылады;

5) Министрлік объектісінің терроризмге қарсы қорғалу паспортын уақтылы жасауға және өзекті жай-күйде ұстауға, оны тиісінше сақтауға;

6) негізгі құтқару, авариялық және өзге де қызметтер келгенге дейін адамдардың өмірі мен денсаулығына тікелей қауіп төндіретін жағдайларды қоспағанда, терроризм актісінің салдарын жоюға және барынша азайтуға бағытталған алғашқы ден қою шараларын ұйымдастыру үшін қажетті күштер мен құралдарды қалыптастырумен қамтамасыз етіледі;

7) тіршілікті қамтамасыз ету жүйелерінің қауіпсіздігін және Министрлік объектісінің (сумын жабдықтау, электрмен жабдықтау, газ жабдығы, өрт сөндіру) Министрлік объектісінің персоналы мен келушілерінің қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шұғыл шараларды дайындау және ұйымдастыру, эвакуациялау жолдарын айқындау, персоналды қорғау құралдарымен қамтамасыз етуге, қызметтің көрсетілген учаскелеріне жауапты адамдарды белгілеу арқылы қамтамасыз етіледі.

2-тарау. Министрліктің объектілеріне өткізу режимін ұйымдастыруға қойылатын талаптар

8. Өткізу режимі арналған:

1) адамдар мен көлік құралдарының объектіге немесе оның бір бөліктеріне (аймағына) рұқсатпен өтуін ұйымдастыру;

2) құқыққа қарсы ниеттері бар адамдарды, сондай-ақ оларды іске асыру үшін пайдаланылуы мүмкін құралдар мен заттарды анықтау болып табылады;

3) объектіні күзету, объектінің ықтимал қауіпті учаскелерін және қауіпті аймақтарды қорғау, оның ішінде оларда бөгде адамдардың бақылаусыз болуына жол бермеу арқылы қамтамасыз етеді.

9. Министрлік объектілерінде өткізу режимін ұйымдастыру "Мемлекеттік күзетілуі тиіс объектілердің кейбір мәселелері" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы

7 қазандағы №1151 қаулысымен бекітілген Мемлекеттік күзетілуі тиіс объектілерді айқындау қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады.

Мемлекеттік күзетілуі тиіс объектілерде өткізу режимі тиісті уәкілетті мемлекеттік орган, ведомстволар және мемлекеттік күзет жүзеге асырылатын бөлімшелер белгілейтін өткізу және объектішілік режимді қамтамасыз ету жөніндегі тәртіппен жүзеге асырылады.

Министрліктің мемлекеттік күзетуге жатпайтын объектілерінде өткізу режимін ұйымдастыру осы Нұсқаулыққа сәйкес жүзеге асырылады

10. Министрлік объектілерінде өткізу режимін қамтамасыз ету жөніндегі негізгі іс-шаралар:

1) объектіге келген адамдарда олардың жеке басын куәландыратын құжаттарды, сондай-ақ адамдардың кіруіне (шығуына), көлік құралдарының кіруіне (шығуына), мүлікті әкелуге (әкетуге) құқық беретін құжаттарды тексеру;

2) көлік құралдары кірген (шыққан) кезде оларды қарап тексеруді және қарап тексеруді жүргізу;

3) күзетілетін аумақты көзбен шолып қарауды және бөгде адамдар мен белгісіз заттардың болуына қоршауды жүргізу;

4) күзетілетін аумаққа заңсыз жолмен кірген адамдарды мән-жайлар анықталғанға дейін ұстау және құқық қорғау органдарының қызметкерлерін шақыру;

5) Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес күзетілетін аумақтарда тәртіпті қамтамасыз ету, Министрлік объектісіне айқын шабуыл жасайтын адамдарға қарсы дене күшін, арнайы құралдарды және/немесе табельдік қаруды қолдану немесе адамдардың өміріне немесе Министрлік объектісінің қауіпсіздігіне қатер төндіретін құқыққа қарсы әрекеттер жасау;

б) терроризм актісінің алғышарттарына жедел ден қою (аумаққа тыйым салынған заттарды өткізуге әрекет жасау, объектіге жақын жерде күдікті адамдардың пайда болуы) және қажетті ақпаратты құқық қорғау органдарына жеткізу болып табылады.

11. Күзетілетін аумақта өткізу режимін тікелей ұйымдастыру үшін объектінің меншік иесі, иеленушісі немесе басшысы өткізу режимін ұйымдастыруға жауапты лауазымды адамды және тиісті өткізу режимін қолдайтын бөлімшені айқындайды.

Өткізу режимін ұйымдастыруға жауапты лауазымды адам өткізу режимі мәселелері бойынша объект басшылығының атынан нұсқау беру және билік ету жөніндегі өкілеттіктері бар объектінің штаттық қызметкерлерінің қатарынан тағайындалады.

Тиісті өткізу режимін қолдайтын бөлімшеге объектінің штаттық қызметкерлері тағайындалады. Қызметкерді объектінің өткізу режимін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларға тарту туралы түпкілікті шешімді объектінің басшысы қабылдайды.

Өткізу режимін қамтамасыз ететін бөлімшенің құрамы күзетілетін аумаққа байланысты қызметкерлердің қажетті санының, бірақ кемінде екі қызметкердің кезекшілікке түсуін, сондай-ақ кемінде үш ауысымның болуын көздеуге тиіс.

Кезекшілікке түсу тәртібін және кезекшілікті қабылдау және беру жөніндегі іс-шараларды объектінің басшысы айқындайды.

12. Өткізу режимін қамтамасыз ету мақсатында мемлекеттік күзетуге жатпайтын Министрлік объектілерінің басшылығы террористік тұрғыдан осал объектілерді күзетуге тиісті лицензиясы бар жеке мемлекеттік сатып алу туралы заңнаманың талаптарын сақтай отырып күзет ұйымдарымен күзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасасады.

Күзет қызметі субъектісімен күзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасалған жағдайда, шартта күзет қызметі субъектісінің объектінің терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз ету жөніндегі міндеттері айтылады.

3-тарау. Профилактикалық және оқу іс-шараларын ұйымдастыруға қойылатын талаптар

13. Профилактикалық және оқу іс-шаралары объектінің негізгі ерекшеліктері, онда терроризм актісі жасалған жағдайда ықтимал салдарлар, терроризм актілерін болғызбау және объект аумағына бөгде адамдардың кіруіне жол бермеу жөніндегі іс-шараларды жүргізу тәртібі туралы, сондай-ақ осы Нұсқаулыққа 1-қосымшаға сәйкес сабақтар тақырыптарының нұсқалары бойынша егер олардың кінәсінен терроризм актісін жасауға жол берілген болса, қызметтік міндеттерін атқару кезіндегі олқылықтар үшін жауапкершілік туралы Министрлік объектілері қызметкерлеріне жеткізу мақсатында жүргізіледі.

14. Оқу іс-шараларын Министрлік объектілерінің персоналы бар басшылары, сондай-ақ объектіні күзетуге тартылатын қызметкерлері бар күзет қызметі субъектілерінің басшылары ұйымдастырады.

Қызметкерлермен сабақтар жеке немесе бір үлгідегі объектілердің қызметкерлер тобымен дәріс, нұсқама, практикалық іс-қимылдарды орындай отырып жаттығулар түрінде өткізеді, сондай-ақ бейне сабақтар пайдаланады.

15. Оқу жаттығу іс-шаралары персоналды күдікті адамдар мен заттарды анықтауға, терроризм актісін (актілерін) жасау немесе жасау қаупі жағдайында залалды болдырмау немесе азайту жөніндегі іс-әрекеттерге, оның салдарларынан қорғау тәсілдеріне, келушілер мен персоналды объектіден қауіпсіз және уақтылы эвакуациялауға үйретуді қамтамасыз етеді.

16. Осы Нұсқаулыққа 4-қосымшаға сәйкес теориялық сабақтар (лекциялар) барысында қажетті ақпарат (регламенттеуші нормативтік құқықтық актілердің талаптары, нұсқаулықтар, іс-қимылдар алгоритмі, Министрлік объектісінің ерекшеліктері) жеткізіледі, ал практикалық сабақтар барысында персоналдың іс-қимылы пысықталады:

- 1) қауіпсіз және кедергісіз эвакуация жүргізу бойынша;
- 2) терроризм актісі қатері төнген жағдайда;

3) объектіде күдікті адамдар мен заттар, сондай-ақ объектіге тән терроризм актілерін жасаудың өзге де сценарийлері анықталған кезде тыйым салынады.

17. Нұсқама кезінде персоналға объект үшін террористік қауіптердің неғұрлым ықтимал сипаты мен ерекшелігі және олар туындаған кездегі мінез-құлық қағидалары, салдарын барынша азайту және жою тәсілдері жеткізіледі.

18. Объектінің өткізу режимін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларға тартылатын қызметкерлермен терроризмге қарсы қорғаудың инженерлік-техникалық құралдарын пайдалану дағдыларын алу және (немесе) жетілдіру, келушілерді және автокөлік құралдарын қарап тексеру техникасы, жарылғыш құрылғылардың орнатылуы мүмкін орындарды анықтау бойынша қосымша сабақтар өткізіледі.

19. Нұсқама өткізу сипаты мен уақыты бойынша жоспарлы және жоспардан тыс болып бөлінеді.

Осы Нұсқаулыққа 3-қосымшаға сәйкес жоспарлы нұсқама жылына кемінде бір рет жүргізіледі.

Жоспардан тыс нұсқаманы Министрлік объектілерінің басшылары немесе өзге де лауазымды адамдары, күзет қызметі субъектілерінің басшылары не жүргізілетін оқу-жаттығуларға, жаттығулар мен эксперименттерге тартылған мемлекеттік органдардың өкілдері мынадай жағдайларда жүргізеді:

- 1) объект орналасқан өңірде террористік қауіптілік деңгейі енгізілген;
- 2) терроризм актісін жасаудың ықтимал қатері туралы ақпарат болған;
- 3) оқу-жаттығуларға, жаттығуларға, эксперименттерге дайындалған;
- 4) күзет іс-шараларын өткізуге дайындалған жағдайларда жүргізеді.

Жоспардан тыс нұсқама жеке немесе қызметкерлер тобымен жүргізіледі. Жоспардан тыс нұсқаманың мазмұны оны жүргізу қажеттілігін тудырған себептер мен мән-жайларға байланысты әрбір нақты жағдайда айқындалады.

20. Практикалық және теориялық сабақтар террористік тұрғыдан осал Министрлік Министрлік объектісінің басшысы (күзет қызметі субъектісінің басшысы) бекіткен өткізу кестесіне сәйкес жылына кемінде бір рет кезеңділікпен жүргізіледі.

21. Жұмысқа алғаш қабылданған барлық қызметкерлермен объектіні қорғау тәртібі және терроризм актісін жасау үшін пайдаланылуы мүмкін басқа да ақпаратты жария етуге тыйым салу туралы талаптармен, объектіге шабуыл жасау кезіндегі іс-қимыл тәртібімен таныстыру бойынша сабақтар өткізіледі.

22. Өткізу режимін ұйымдастыру бойынша кезекшілікке түсетін қызметкерлермен нұсқама айына кемінде бір рет өткізіледі. Сондай-ақ, демалыстан, іссапардан және емделуден 10 (он) тәуліктен астам мерзімге келген адамдар міндетті түрде нұсқамадан өтуі тиіс.

23. Шабуыл жасау қаупі төнген немесе ол жасалған кезде объектіні күзетуге тартылатын қызметкерлердің практикалық іс-қимылдарын орындай отырып жаттығулар кезекші ауысымның әрбір құрамымен айына кемінде бір рет өткізіледі.

24. Осы Нұсқаулыққа 2-қосымшаға сәйкес нұсқамалар мен сабақтарды өткізу туралы терроризмге қарсы қорғау жөніндегі оқу-жаттығу іс-шараларын есепке алу журналына жазба жүргізіледі.

Персонал саны көп (20 адамнан астам) объектілер үшін көрсетілген іс-шаралардың өткізілуін құжаттандыру хаттама немесе анықтама түрінде жүзеге асырылуы мүмкін.

4-тарау. Террористік көріністерге ден қою, сондай-ақ жасалған терроризм актісінің нәтижесінде туындаған техногендік сипаттағы қатерлерді жою мәселелері бойынша өзара іс-қимылды ұйымдастыруға қойылатын талаптар

25. Министрлік объектілерінің басшылары объектіде терроризм актісінің жасалу қаупі немесе жасалуы туралы (оның ішінде жасырын сипаттағы) ақпарат алған кезде ақпаратты дереу жеке өзі немесе ол уәкілеттік берген тұлға арқылы өзінің иелігіндегі байланыс құралдары арқылы аумақтық ұлттық қауіпсіздік, ішкі істер органдарына, сондай-ақ қарауында объект болатын мемлекеттік органға (ұйымға) жеткізеді (қайталайды).

26. Телефон байланысы немесе радиобайланыс құралдарының көмегімен ақпарат ұсынған кезде ақпарат беруші тұлға өзінің тегін, атын, әкесінің атын (бар болса), лауазымын, объектінің атауын атай отырып ұсынылады және объектіде терроризм актісінің жасалу қаупі немесе жасалуы туралы қолда бар ақпаратты хабарлайды.

27. Объектіде терроризм актісінің жасалу қатеріне мыналар жатады:

объектіге дайындалып жатқан терроризм актісі туралы хабарлама алу (оның ішінде жасырын);

қорғалатын аумаққа тыйым салынған заттарды заңсыз әкелу (әкеліну) әрекеттері;

объектінің аумағында салынған құрылғыларды немесе мақсаты белгісіз заттарды табу;

объект қызметкерлерінің ескертулеріне ден қоймайтын белгісіз күдікті адамдар тобының Министрлік объектісінің жанындағы алымы.

28. Министрлік объектілерінің басшылары және (немесе) олар уәкілеттік берген адамдар ақпаратты тиісті мемлекеттік органдарға жеткізгеннен кейін дереу объектіге келуге және терроризм актісін болғызбау немесе оның салдарын жою үшін келген әлеуетті құрылымдардың қызметкерлеріне өзін таныстыруға және оларға терроризмге қарсы операцияны жүргізу үшін қажетті ақпаратты беруге көмек көрсетуге міндетті.

29. Терроризм актісі жасалған немесе дағдарысты жағдайлар туындаған жағдайда жұмыс уақытында Министрлік объектісінің басшысы тағайындаған объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз етуге жауапты лауазымды адам ден қоюдың бастапқы шараларын ұйымдастыруға жауапты болып табылады.

30. Терроризм актісі жасалған немесе жұмыстан тыс уақытта дағдарысты жағдайлар туындаған жағдайда, алғашқы ден қою шараларын ұйымдастыруға жауапты кезекші ауысымның аға қызметкері болып табылады, ол объект басшылығы немесе дағдарысты

жағдайды жою жөніндегі әлеуетті құрылымдар өкілдері келгенге дейін ден қоюдың бастапқы шараларын орындауды ұйымдастырады.

31. "Терроризм актісі қатерінің туындауы туралы ақпарат мониторингінің және халықты хабардар етудің мемлекеттік жүйесінің ұйымдастырылуы мен жұмыс істеуі қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 9 тамыздағы № 611 Жарлығына сәйкес жүзеге асырылатын террористік қауіптіліктің деңгейлерін белгілеу кезінде Министрлік объектілерінің басшылары немесе өзге де лауазымды адамдарының мынадай қауіпсіздік шараларын қолдануы мүмкін:

1) террористік қауіптіліктің "сары" деңгейінде:

объектіде өткізу режимін күшейту;

қауіпсіздік, құлақтандыру, бейнебақылау және күзет сигнализациясы жүйелерінің жұмыс қабілеттілігін тексеру және қамтамасыз ету;

келушілерді, персоналды және көлік құралдарын, арнайы техникалық құралдарды пайдалана отырып тексеру;

алынған ақпаратқа қарай тиісті саладағы мамандарды тарта отырып, күзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасасқан күзет қызметі субъектілеріне, дағдарыс жағдайларын оқшаулау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын объектілердің персоналына, қызметшілері мен жұмыскерлеріне нұсқама беру;

терроризм актісін (актілерін) жасау немесе жасау қатері төнген кезде персоналмен іс-қимыл бойынша оқу-жаттығу іс-шараларын өткізу;

эвакуацияланған адамдардың уақытша болатын орындарын, материалдық құндылықтар мен құжаттаманы анықтай отырып, объектілерді шұғыл эвакуациялау мәселелерін пысықтау;

2) террористік қауіптіліктің "қызғылт сары" деңгейі кезінде (террористік қауіптіліктің "сары" деңгейі белгіленген кезде қабылданатын шаралармен қатар):

терроризм актілеріне ден қою, сондай-ақ жасалған терроризм актісінің нәтижесінде туындаған техногендік сипаттағы қатерлерді жою мәселелері бойынша терроризмге қарсы күрес жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органдармен және ұйымдармен, жедел штабтармен бірлескен іс-қимылдарды пысықтау;

күзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасасқан күзет қызметі субъектілерін, дағдарысты жағдайларды оқшаулау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын объектілердің персоналын, қызметшілері мен жұмыскерлерін жоғары дайындық режиміне келтіру;

қауіпті өндірістік объектілердің қызметін және күзет қызметін тоқтата тұру;

3) террористік қауіптіліктің "қызыл" деңгейі белгіленген кезде (террористік қауіптіліктің "сары" және "қызғылт сары" деңгейлері енгізілген кезде қолданылатын шаралармен қатар):

адамдарды құтқару жөнінде шұғыл шаралар қабылдау, құтқару қызметтері мен құралымдарының үздіксіз жұмыс істеуіне жәрдемдесу;

Министрлік объектілерінің қызметін тоқтата тұру;
күзет қызметін тоқтата тұру.

5-тарау. Террористік тұрғыдан осал объектінің терроризмге қарсы қорғалу паспортын әзірлеуге және онымен жұмыс істеуге қойылатын талаптар

32. Қандай да бір объектінің меншік елері, иеленушілері, басшылары мен (немесе) лауазымды адамдары терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз ету мақсатында "Террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалуының үлгілік паспортын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2023 жылғы 14 маусымдағы № 481 мен Қазақстан Республикасының Ұлттық қауіпсіздік комитеті төрағасының 2023 жылғы 26 маусымдағы № 51/ке бірлескен бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 32950 болып тіркелген) бекітілген Террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалуының паспортын бір мезгілде электрондық нұсқаны әзірлей отырып, екі данада жасайды".

Ескерту. 32-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Экология және табиғи ресурстар министрінің 09.09.2024 № 205 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

33. Министрліктің әрбір объектісіне террористік тұрғыдан осал объектінің терроризмге қарсы қорғалуының паспорты әзірленеді.

Паспорт объектінің терроризмге қарсы қорғалуының жай-күйін көрсететін ақпараттық-анықтамалық құжат болып табылатын және объектіде терроризм актісінің алдын алу (жолын кесу) және объектіде терроризм актісінің салдарын барынша азайту (жою) жөніндегі іс-шаралар тізбесін қамтитын ғимараттардың баланс ұстаушысын қамтамасыз етеді.

34. Паспортта қамтылған мәліметтер "Мемлекеттік құпиялар туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес әзірленуі шектеулі тарату талаптары сақтала отырып жүзеге асырылатын қолжетімділігі шектеулі ақпаратқа жатады.

35. Министрлік объектісінің басшысы паспортты әзірлеуге, сақтауға және паспорт деректерін уақтылы жаңартуға жауапты қызметкерді тағайындайды.

Министрлік объектілерінің басшылары жалға алынған ғимаратта (үй-жайда) орналасқан кезде жалдау шартында осы тараудың талаптарына сәйкес паспорт әзірлейтін тараптарды айқындауды және оның жүгіну мәселелерін қамтамасыз етеді.

36. Паспорттың жобасы объектінің меншік иесі, иеленуші, объект басшысы объектіні террористік тұрғыдан осал объектілердің, облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың тізбесіне (бұдан әрі – аумақтық тізбе) енгізу туралы тиісті хабарламаны алған сәттен бастап 45 (қырық бес) жұмыс күні ішінде жасалады. Қажет болған жағдайда объектінің күрделілігін ескере отырып, оның басшысы терроризмге қарсы комиссияға паспортты жасау мерзімін ұзарту туралы негізделген өтініш жібере алады.

Паспорттың әзірленген жобасы Қазақстан Республикасының ішкі істер органдарының лауазымды адамы 10 (он) күнтізбелік күн ішінде "Терроризмге қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 7-бабы 2) тармақшасының тәртібімен келісуге жіберіледі.

Паспорт жобасын келісу мерзімі 15 (он бес) жұмыс күнінен аспауы тиіс.

Талаптардың 37-тармағына байланысты келісілгеннен кейін 10 (он) жұмыс күні ішінде егер шарттық міндеттемелерде өзгеше айқындалмаса, паспортты Министрлік объектісінің басшысы бекітеді (оның ішінде оны жаңарту кезінде).

Бір құқық иеленуші жасаған кезде паспортты объектінің басқа құқық иеленушілерімен келісім бойынша объект басшысы бекітеді.

Паспорттың көшірмелерінің (электрондық көшірмелерінің) саны және оларды объектінің басқа құқық иеленушілеріне жіберу олардың құқық иеленушілері арасындағы жазбаша келісімде айқындалады.

Бекітілгеннен кейін объектінің терроризмге қарсы қорғалу паспорты жеке құжатқа тігіледі, ол істерге тігілуге жатпайды.

37. Объектінің терроризмге қарсы қорғалу паспорты қызметтік іс жүргізуде міндетті түрде тіркелуге жатады. Құжаттың бірінші данасында құжаттың көшірмелері кімге және қандай нөмірлер үшін жіберілгені туралы ақпарат болуы керек.

38. Паспорттың бірінші данасы (түпнұсқасы) қол жетімділігі шектеулі ақпаратпен жұмысты ұйымдастыруға қойылатын талаптарға сәйкес жауапты тұлғада немесе объектінің құқық иесі болып табылатын ұйым басшысының бұйрығымен айқындалған объектінің бөлімшесінде сақталады.

Паспорттың екінші данасы және паспорттың электрондық нұсқасы (PDF форматында электрондық ақпарат тасығышта) ол бекітілген немесе түзетілген күннен бастап 10 (он) күнтізбелік күн ішінде сақтау үшін Қазақстан Республикасының ішкі істер органдарының аумақтық бөлімшелеріне жіберіледі.

39. Паспорт өзгерген жағдайда түзетіледі:

- 1) меншік құқығы,
- 2) объектінің басшысы;
- 3) объектінің атауы;
- 4) объектінің негізгі мақсаты өзгерген;

5) Егер конструкциясына өзгерістер жүргізілген болса, объектінің, іргелес аумақта құрылыс салудың жалпы алаңы мен периметріне немесе үйлерді (құрылыстар мен ғимараттарды) және инженерлік жүйелерді күрделі жөндеу, реконструкциялау аяқталғаннан кейін;

6) объектінің ықтимал қауіпті учаскелері;

7) объектінің терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз ету үшін тартылатын техникалық құралдар негізінде жүзеге асырылады.

40. Паспортқа түзетулер енгізу оның өзгеру себебі туындаған сәттен бастап 20 (жиырма) жұмыс күні ішінде жүзеге асырылады. Жекелеген жағдайларда терроризмге қарсы комиссияның шешімі бойынша объектінің күрделілігіне және енгізілетін өзгерістерге қарай өзге де мерзімдер белгіленуі мүмкін.

Паспортқа объектінің құқық иеленушісі немесе паспортқа қол қоюға уәкілетті ұйым болып табылатын ұйым басшысының қолымен куәландырылған өзгерістер енгізіледі. Өзгерістер болған паспорттың элементтері ғана ауыстырылуға жатады. Бір мезгілде объектінің құқық иесі болып табылатын ұйым басшысының қолы қойылған тиісті өзгерістер туралы ақпарат паспорттың екінші данасына қоса тіркеу үшін Қазақстан Республикасының ішкі істер органдарына жіберіледі.

41. Паспорт толық ауыстыруға жатады:

1) кемінде 5 (бес) жылда бір рет;

2) паспорт мәтіні тармақтарының жартысынан астамына түзетулер енгізген жағдайда толық ауыстырылады.

42. Министрлік объектісінің басшысы республикалық, облыстық, республикалық маңызы бар қала, астана, аудан (облыстық маңызы бар қала) және терроризмге қарсы күрес жөніндегі теңіз жедел штабы (бұдан әрі – жедел штаб) өкілдерінің сұрау салуы бойынша оларға объектінің паспорттың беруге міндетті, жедел штаб өкіліне паспорттың көшірмесін немесе өзін беру таратылуы шектелген құжаттар үшін белгіленген талаптарға сәйкес жүзеге асырылады.

43. Жедел штаб өкіліне паспортты жедел беруді қамтамасыз ету мақсатында паспортқа екі данада тізімдеме жасалады. Тізімдеменің бір данасы паспортпен бірге қажет болған жағдайда жедел штаб өкіліне беріледі. Тізімдеменің екінші данасы паспортты сақтауға жауапты адамда қалады.

44. Күші жойылған паспорт тиісті акт жасала отырып, комиссиялық тәртіппен жойылуға жатады.

Акт объектінің құқық иеленушісі болып табылатын ұйымда қалады.

Актінің көшірмесі паспорттың екінші данасын сақтау орны бойынша жіберіледі.

6-тарау. Террористік тұрғыдан осал объектілерді инженерлік-техникалық жабдықтармен жарақтандыруға қойылатын талаптар

45. Объектілердің терроризмге қарсы қорғалуына қойылатын сараланған талаптарды белгілеу мақсатында терроризм актісі жасалуының ықтимал салдарларына қарай және оның Министрлік құзыреті саласындағы салалардың орнықты жұмыс істеуі үшін маңыздылығы негізінде Министрлік объектілерін топтарға бөлу жүргізіледі:

1-топ – Министрліктің орталық аппаратының объектілері;

2-топ – Министрлік ведомстволарының объектілері;

3-топ – облыс, республикалық маңызы бар қала, астана әкімінің шешімімен террористік тұрғыдан осал объектілердің тізбесіне енгізілген өңіраралық, облыстық маңызы бар ведомстволардың аумақтық бөлімшелерінің объектілері.

46. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 14 желтоқсандағы №1530-29с қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасы мемлекеттік күзетуге жататын объектілерінің тізбесіне (бұдан әрі – тізбе) енгізілген Министрліктің объектілерін инженерлік – техникалық жарақтандыру Қазақстан Республикасы Үкіметінің №1151 қаулысымен бекітілген Мемлекеттік күзетуге жататын объектілердің инженерлік-техникалық нығайтылуы жөніндегі талаптарға сәйкес жүзеге асырылады.

Тізбеге енгізілмеген бірінші, екінші және үшінші топтағы объектілер осы тараудың талаптарына сәйкес инженерлік-техникалық жабдықпен жарақталады.

47. Террористік тұрғыдан осал Министрлік объектілерін жарақтандыру үшін мынадай инженерлік-техникалық құралдар пайдаланылады:

1) объектінің периметрін жабдықтау бойынша:

периметр бойынша қоршаудың болмауын өтейтін жүйелер;

бақылау-өткізу пункттері;

таранға қарсы құрылғылар (қауіптілігі жоғары учаскелер үшін);

кіруді бақылау және басқару жүйелері;

күзеттік жарықтандыр жүйелері мен құралдары;

2) объектідегі жағдайды бақылау бойынша:

байланыс жүйелері мен құралдары;

хабарлау жүйелері мен құралдары;

күзет және дабыл сигнализациясы жүйелері мен құралдары;

телевизиялық күзет жүйелері мен құралдары;

техникалық тексеру құралдары;

3) қауіпсіздік жүйесінің жұмысын қамтамасыз ететін:

резервтік, үздіксіз электрмен жабдықтау жүйелері мен құралдары.

Террористік тұрғыдан осал объектілерді осы тармақта тікелей көрсетілмеген, бірақ сол міндеттер мен функцияларды орындайтын немесе сол мақсаттарға жауап беретін өзге де инженерлік-техникалық жабдықпен жарақтандыруға жол беріледі.

48. Инженерлік-техникалық жабдықтар осы Нұсқаулықтың 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58 және 59 тармақтарының талаптарына сәйкес келуі тиіс.

49. Периметр бойынша қоршаудың болмауын өтейтін жүйелер объект ғимаратының өзінің инженерлік-техникалық нығайтылуы түрінде адамдардың бақылаусыз өтуіне және/немесе көлік құралдарының жүріп өтуіне кедергі жасау үшін жабдыкталады, ол бұзушылардың объектіге және оның ішіне кіруін еңсерудің қиындығын қамтамасыз етуі тиіс.

Ғимаратты инженерлік-техникалық нығайту мыналарды қамтиды:

1) жеңіл конструкциялардан (шыны, мырыштау, гипсокартон, қалыңдығы 10 см-ден кем ағаш тақталар) жасалған және күрделі негізі жоқ ғимараттың бірінші қабатының сыртқы қабырғаларының учаскелерін диаметрі кемінде 5 (бес) мм және ұяшығының көлемі 70x70 мм, бірақ диаметрі 10 (он) мм-ден аспайтын арматурадан жасалған металл тормен ішкі жағынан бекіту;

2) ғимараттардың терезе, есік ойықтарын (оққа төзімді шынылармен, жарылыстан қорғайтын пленкамен, торлармен жабдықтау), құрылыстарды, үй-жайларды қорғау құралдарын қолдану;

3) объектінің ғимараты мен құрылыстарына олар арқылы кіруге болатын құдықтар, люктер, шахталар, ашық құбырлар, арналар және басқа да осыған ұқсас құрылыстар түріндегі кіру немесе шығу жолдары бар барлық жерасты және жерүсті коммуникацияларын тұрақты немесе алмалы-салмалы торлармен, қақпақтармен, жабылатын құрылғылары немесе басқа да техникалық күзет құралдары бар есіктермен жабдықтауға жол берілмейді.

50. Бақылау-өткізу пункттерінің саны адамдар мен көлік құралдарының қажетті өткізу қабілетін қамтамасыз етуді ескере отырып айқындалады.

Автокөліктік бақылау-өткізу пункті адамдардың өтуіне арналған бақылау-өткізу пунктіне жақын орналасуы тиіс.

Бақылау-өткізу пункттері ғимараттарының (үй-жайларының) сыртқы қоршау конструкциялары (қабырғалары мен жабындары) құқыққа қарсы сипаттағы іс-әрекеттерді қоса алғанда, сыртқы әсерлерге төзімді болуға және жақсы шолуға ие болуға тиіс.

Бақылау-өткізу пункті келушілердің жеке заттарын сақтау камерасымен, тексеріп қарауға арналған орынмен, күзет бөлімшелерінің қызметкерлерін орналастыруға арналған қызметтік үй-жаймен, техникалық қауіпсіздік жүйелерімен (концентраторлармен, пульттермен, күзеттік телевизияның бейнебақылау құрылғыларымен және т.б.), өткелді (өтуді) ашу тетігін басқару құрылғыларымен, күзеттік жарықтандырумен және санитариялық тораппен жабдыкталады.

Бақылау-өткізу пунктінде адамдардың рұқсатсыз өтуін болдырмау үшін автоматтандырылған немесе механикалық қол құрылғылары, турникеттер, кішкене қақпалар орнатылады.

Бақылау-өткізу пунктін тексеру жүргізу үшін қажеттілігіне немесе қызметтік қажеттілігіне қарай металдардың әртүрлі типтерін тануға қабілетті стационарлық немесе қол құралдарымен жабдықтауға жол беріледі.

Көлік құралдарына арналған бақылау-өткізу пункті электр жетегі және қашықтықтан басқарылатын үлгілік жылжымалы немесе айқара ашылатын қақпалармен, оларды авариялық тоқтатуға және қолмен ашуға арналған құрылғылармен жабдыкталады. Қақпалар өздігінен ашылуы (қозғалысты) болдырмау үшін шектегіштермен немесе тоқтатқыштармен жарақталады.

Автокөлік құралдарына арналған бақылау-өткізу пункті қарау алаңдарымен немесе оларды қарауға арналған эстакадалармен, шлагбаумдармен жабдықталады.

Қақпаларды басқару пульті оларға бөгде адамдардың кіруіне жол бермейтін орындарда орналастырылады.

Бақылау-өткізу пунктінің үй-жайы байланыс, өрт сөндіру құралдарымен жарақталады және орталықтандырылған бақылау пультіне қосылған дабыл сигнализациясы жүйесімен жабдықталады.

Объект бір ғимаратта орналастырылған жағдайда бақылау-өткізу пункті ғимарат ішінде Орталық кіреберіске жақын жабдықталады, ал автокөлік бақылау-өткізу пункті адамдар үшін орталық бақылау-өткізу пунктінің жанында емес, көлік құралдарының ғимаратқа кіруі көзделген жағынан жабдықталады.

Іргелес аумақ болмаған кезде автокөлік бақылау-өткізу пункті жабдықталмайды.

51. Бөгеуші құрылғы объектінің периметрі бойынша қауіптілігі жоғары учаскелер болған кезде көлік құралдарын мәжбүрлеп тоқтатуға арналады.

Объектінің периметрі бойынша қауіптілігі жоғары учаскелерді болдырмау мақсатында бұл учаскелер олардың өту мүмкіндігін болдырмайтын бетон немесе металл конструкциялармен қоршалуы тиіс, ал автокөліктік бақылау-өткізу пунктіне апаратын жол учаскелері қақпадан 30 м аспайтын қашықтықта 90 градусқа бұрылуы тиіс.

Шлагбаум, көтергіш кедергілер, жылжымалы бағаналар және сол функцияны орындайтын басқа да конструктивтік шешімдер қабылданады.

52. Кіруді бақылау және басқару жүйесі мыналарды қамтамасыз етуі тиіс:

1) бақылау пункттері арқылы күзетілетін үй-жайларға объектінің қызметкерлері мен келушілерінің кіруін шектеу;

2) әрбір қызметкердің және объектіге келушінің келу және кету уақытын белгілеу;

3) ішкі үй-жайлардың ашылуы туралы ақпарат алуға құқылы;

4) осы кіру аймағына (үй-жайға) берілген уақыт аралығында немесе оператордың командасы бойынша кіруге рұқсат етілген сәйкестендіру белгісін оқығаннан кейін тосқауыл құрылғысының ашылуы;

5) берілген уақыт аралығында осы кіру аймағына (үй-жайға) кіруге рұқсат етілмеген сәйкестендіру белгісін оқығаннан кейін тосқауыл құрылғысының ашылуына тыйым салу;

6) басқару құрылғыларындағы сәйкестендіру белгілерін санкцияланған өзгерту (қосу, алып тастау) және олардың қол жеткізу аймақтарымен (үй-жайлармен) және қол жеткізудің уақыт интервалдарымен байланысын қамтамасыз ету;

7) сәйкестендіру белгілерін өзгерту (қосу, жою) үшін басқару құрылғысының бағдарламалық құралдарына рұқсатсыз кіруден қорғауды қамтамасыз етуі тиіс;

8) техникалық және бағдарламалық құралдарды басқару элементтеріне рұқсатсыз кіруден, режимдер мен ақпаратты орнатудан қорғауды қамтиды;

9) электр қорегін ажырату кезінде сәйкестендіру белгілерінің баптаулары мен деректер базасын сақтау;

10) белгіленген режимнің қағидаларына және өртке қарсы қауіпсіздік қағидаларына сәйкес төтенше жағдайлар, өрт, техникалық ақаулар кезінде өтуге арналған бөгегіш құрылғыларды қолмен, жартылай автоматты немесе автоматты түрде ашуға жол берілмейді;

11) жүйе операторының жұмыс орнынан кіру жүйесімен жабдықталған кез келген есіктерді ашу немесе бұғаттау;

12) рұқсат етілген сәйкестендіру белгісін оқығаннан кейін белгілі бір уақыттан кейін өту фактісі болмаған кезде тосқауыл құрылғысының Автоматты жабылуы;

13) сәйкестендіру белгілерін (кодын) таңдау кезінде тосқауыл құрылғысын белгілі бір уақытқа жабу және дабыл белгісін беру;

14) ағымдағы және алаңдатарлық оқиғаларды тіркеуді және хаттамалауды қамтиды;

15) басқару құрылғысынан байланыс істен шыққан кезде әрбір кіру нүктесінде шектеуші құрылғыдан оқығыштың автономды жұмысын қамтамасыз етуге міндетті.

Оқырмандар келесі функцияларды орындауы керек:

1) сәйкестендіру белгісін сәйкестендіргіштерден оқу;

2) енгізілген сәйкестендіру белгісін жадта немесе басқару құрылғысының деректер базасында сақталғандармен салыстыру;

3) пайдаланушыны сәйкестендіру кезінде тосқауыл құрылғысының ашылу сигналын қалыптастыру;

4) басқару құрылғысымен ақпарат алмасу.

Басқару құрылғылары келесі функцияларды орындауы керек:

1) оқырмандардан ақпаратты қабылдау, оны өңдеу, берілген түрде көрсету және тосқауыл құрылғыларын басқару сигналдарын шығару;

2) қол жеткізу сипаттамаларын (кодты, қол жеткізудің уақыт аралығын, қол жеткізу деңгейін және басқаларды) беру мүмкіндігімен объект қызметкерлерінің дерекқорын енгізу;

3) кіру нүктелері арқылы қызметкерлердің өтуін тіркеудің электрондық журналын жүргізу;

4) қол жеткізу нүктелеріндегі қауіпті жағдайлар туралы ақпаратты басымдықпен шығару;

5) тосқауыл құрылғыларының, оқығыштардың және байланыс желілерінің жай-күйінің дұрыстығын бақылау.

Кіруді бақылау және басқару жүйесі сәйкестендіру белгілерін іріктеу немесе таңдау арқылы манипуляциядан қорғалуы, ал конструкциясы сыртқы пішіні мен құрама бөлшектеріндегі жазбалар қолданылатын кодтардың ашылуына әкеп соқтырмауы тиіс.

Объектіні кіруді бақылау және басқару жүйесімен жарақтандыру кірудің негізгі үш аймағында жүргізіледі:

1) Бірінші аймақ – персонал мен келушілерге кіру шектелмеген ғимараттар, аумақтар, үй-жайлар;

2) екінші аймақ – кіру персоналдың шектеулі құрамына, сондай-ақ бір реттік рұқсат қағаздары бойынша немесе объект персоналы ілесіп жүретін келушілерге рұқсат етілген үй-жайлар;

3) үшінші аймақ – қатаң белгіленген қызметкерлер мен басшылардың кіруіне болатын объектінің арнайы үй-жайлары.

Адамдарды бақылау пункттері арқылы объектіге өткізу жүзеге асырылуға тиіс:

1) бірінші кіру аймағында бір сәйкестендіру белгісі бойынша;

2) екінші кіру аймағында сәйкестендірудің екі белгісі бойынша (мысалы, электрондық карточка және механикалық құлыптың кілті);

3) үшінші кіру аймағында – екі және одан да көп сәйкестендіру белгілері бойынша жүргізіледі.

Кіруді бақылау және басқару жүйесімен жабдықтау қажет:

1) объектіге бас және қызметтік кіру;

2) ғимаратқа кіруге арналған сыртқы есік;

3) қызметтік үй-жайлардың есіктері;

4) күзет бөлімшелері үй-жайларының есіктері;

5) орталықтандырылған бақылау пульті үй-жайларының есіктері;

6) басшылықтың қалауы бойынша басқа да үй-жайлар жатады.

53. Периметр бойынша күзеттік жарықтандыру желісі сыртқы жарықтандыру желісінен бөлек орындалады және дербес учаскелерге бөлінеді.

Негізгі және ішкі қосалқы қоршауды жарықтандыру (жарықтандырылуы кемінде 100 люкс) жергілікті табу учаскелерін ескере отырып, периметрді қорғау жүйелерінен қосу мүмкіндігіне ие болуы тиіс.

Күзеттік жарықтандыру аспаптары ретінде құйылатын Жарық прожекторлары, қыздыру лампалары бар немесе ұқсас үлгідегі шамдар қолданылуы тиіс.

Жарықтандыру аспаптарын бақылау-өткізу пункті бақылаушыларының көзін қарықтырмайтындай етіп орналастыру қажет.

Шамдар арасындағы қашықтық, олардың қуаты мен конструкциясы жарықтандыру нормалары бойынша қажетті жарықтың тұтас, біркелкі жолағын жасау есебінен таңдалуы тиіс.

Күзеттің қызметтік үй-жайлары үшін жарықтандыру нормаларын айқындау қолданыстағы нормалар мен қағидалар негізінде жүргізілуіне тиіс.

Күзеттік жарықтандыру қамтамасыз етеді

1) шамдардың жарық нүктелері жабылатындай және ені кемінде 3 метр тұтас жолақ құрайтындай қажетті біркелкі жарықтандырумен;

2) техникалық құралдар іске қосылған кезде бір учаскеде немесе бүкіл периметр бойынша жарықтандыруды автоматты түрде қосу мүмкіндігімен;

3) жарықтандыруды басқару мүмкіндігі - кез келген учаскені немесе бүкіл периметрді жарықтандыруды қосу.

Күзеттік жарықтандыру шырақтары аумақтың ішіндегі қоршау желісіне тікелей жақын жерде, қызмет көрсету үшін қолайлы және қауіпсіз орындарда орнатылады.

Бақылау-өткізу пункттерінің үй-жайлары, ғимаратқа кіретін жерлер, санатталған үй-жайлардың дәліздері авариялық жарықтандырумен қосымша жабдықталуы тиіс. Жұмыс жарығының авариялық жарықтандыруға және кері ауысуы автоматты түрде жүзеге асырылуы тиіс.

54. Жедел байланыс жүйесі мыналарды қамтамасыз етуі керек:

1) жедел байланыс жүйелері үшін белгіленген тәртіппен бөлінген жиілік диапазоңдарындағы жұмысты;

2) күзет пунктіндегі кезекші мен қызмет көрсету аумағындағы күзет нарядтары арасындағы екі жақты радиобайланыс;

3) қызмет көрсету аумағы шегінде күзет нарядтары арасындағы екі жақты радиобайланыс;

4) Министрлік объектілерінде және іргелес аумақта белгіленген байланысты қамтамасыз ету үшін жеткілікті сыйымдылық және қызмет көрсету аймағы;

5) берілетін ақпаратты қорғау;

6) негізгі жабдықты, коммутация орталығын және жүйенің диспетчерлік орталығын негізгі (және керісінше) ажыратылған кезде резервтік электрмен қоректендіруге автоматты түрде өту мүмкіндігі. Резервтік қоректендіру көзінен жұмыс істеу уақыты – кемінде 2 сағат.

Жедел байланыс жүйесі компоненттерінің конструкциясы оларды пайдалану, қызмет көрсету және жөндеу кезінде қызмет көрсетуші персоналдың электр қауіпсіздігін қамтамасыз етуі тиіс.

55. Хабарлау жүйесі жүзеге асыруы тиіс:

1) ғимараттарға, үй-жайларға, адамдар тұрақты немесе уақытша болатын объект аумағының учаскелеріне дыбыстық және (немесе) жарықтық сигналдар беруді қамтамасыз етеді;

2) қауіптілік сипаты, эвакуациялау қажеттілігі мен жолдары, адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған басқа да іс-қимылдар туралы сөйлеу ақпаратын трансляциялауды қамтиды;

3) "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасы Заңының нормаларына сәйкес құлақтандыру сигналдарын жеткізу.

Объектіде құлақтандыру жоспары әзірленуі тиіс, оған мыналар кіреді:

1) лауазымдық міндеттерінде штаттан тыс жағдайлардың алдын алу немесе олардың салдарын жою жөніндегі іс-шараларға қатысуы көзделген қызметкерлерді шақыру схемасын;

2) штаттан тыс жағдайлар кезінде қызметкерлердің іс-қимыл алгоритмдері;

- 3) эвакуациялау жоспарлары;
- 4) хабардар ету сигналдарының жүйесі.

Құлақтандыру жүйесінің іс-қимылы барысында адамдарды эвакуациялау қоса жүргізілуі тиіс:

- 1) авариялық және күзеттік жарықтандыруды қосумен;

2) эвакуациялау процесін қиындататын (өту жолдарында, тамбурларда, саты торларында және басқа жерлерде адамдардың топталуы) дүрбелеңнің және басқа да құбылыстардың алдын алуға бағытталған арнайы әзірленген мәтіндерді хабардар ету жүйесі бойынша берумен қамтамасыз етіледі;

3) эвакуациялау бағыттары мен жолдардың жарық нұсқағыштарын автоматты түрде қосумен қамтамасыз етіледі;

4) қосымша эвакуациялық шығу есіктерін автоматты түрде ашумен (мысалы, электр магниттік құлыптармен жабдықталған) қамтамасыз етіледі.

Хабардар ету сигналдары басқа мақсаттағы сигналдардан ерекшеленуі тиіс.

Хабарлағыштардың саны және олардың қуаты адамдар тұрақты немесе уақытша болатын барлық жерлерде қажетті естілуді қамтамасыз етуі тиіс.

Күзетілетін аумақта рупорлық дауыс зорайтқыштарды қолданған. Олар жарықтандыру тіректеріне, ғимараттардың қабырғаларына және басқа да конструкцияларға орнатылуы мүмкін.

Объектідегі дауыс зорайтқыштарды орналастыру дұрыстығы мен саны берілетін сөйлеу хабарламаларының анықтығына сол жерде эксперименттік жолмен анықталады және нақтыланады.

Хабарлау жүйелерінің коммуникацияларын объектінің радиотрансляциялық желісімен біріктіріп жобалауға жол беріледі.

56. Құпия ақпарат немесе материалдық құндылықтар тұрақты немесе уақытша сақталатын барлық Үй-жайлар, сондай-ақ олармен аралас барлық үй-жайлар, объект ғимаратының периметрі бойынша бірінші және соңғы қабаттарда орналасқан бөлмелер мен осал жерлер (терезелер, есіктер, люктер, желдеткіш шахталары мен қораптары) күзет сигнализациясы жүйесімен жабдықталады.

Күзет сигнализациясы жүйесі белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасының Мемлекеттік сертификаттау жүйесінің мемлекеттік тізілімінде аккредиттелген және тіркелген сертификаттау органдарында, сынақ зертханаларында (орталықтарында) сертификаттаудан өтеді.

Жалған іске қосу мен табу ықтималдығына айрықша жоғары пысықтауды талап ететін объектілерде әртүрлі физикалық әрекет ету қағидатындағы бірнеше датчиктерді біріктіретін құрамдастырылған жүйелерді пайдалану қажет. Сезімтал элементтердің орналасуы адамның ену сигналы бір уақытта бірнеше сенсорларда пайда болатындай етіп таңдалады, ал уақыт өте келе кедергілер пайда болады.

Күзет сигнализациясы жүйесімен күзеттің үш шебі жабдықталады.

Күзеттің бірінші шебімен қорғалады:

1) объект ғимаратының немесе үй-жайының периметрі бойынша құрылыс конструкциялары;

2) коммуникацияларды іске қосу орындары, желдету арналары және басқалары;

3) өрт сатыларына шығу жолдары;

4) күрделі емес және күрделі (егер оларды қорғау қажет болса) қабырғалар.

Күзеттің екінші шебімен үй-жайлардың көлемі қорғалады.

Күзеттің үшінші шебімен қоймалар, сейфтер, шкафтар немесе оларға келу жолдары қорғалады.

Объект ғимаратының (үй-жайының) периметрі бойынша құрылыс конструкциялары бұғатталады:

1) есік ойықтары, тиеу-түсіру люктері-ашуға және тесуге;

2) шыныланған конструкциялар-шыныны "ашуға" және "бұзуға";

3) коммуникацияларды іске қосу орындары, күрделі емес және күрделі (егер бұл қажет болса) – "үзілісте";

4) желдету қораптары, түтіндіктер және басқалары – "қиратуға" және "соққы әсеріне".

Объектінің қауіпсіздігін арттыру үшін күзет сигнализациясы жүйесінің құрылымы мынадай:

1) осы объектінің жұмыс режимі;

2) үй-жайлардың ғимарат ішінде орналасу ерекшеліктері;

3) күзетілетін аймақтар саны.

Күзетілетін аймақтар сындарлы аймақтарға кез келген Тараптан жақындаған кезде кемінде күзеттің екі шебі бұзушылықты тіркейтіндей етіп орналастырылады.

Күзеттің әрбір шебінен дабыл хабарламалары орталықтандырылған бақылау пультіне немесе объектінің ішкі күзет пультіне шығарылады.

Ішкі күзет пульттері күзет бөлімшелерінің қызметтік үй-жайларында немесе осы мақсаттар үшін арнайы жабдықталған үй-жайларда орналастырылады.

57. Телевизиялық бейнебақылау жүйесі мыналарды қамтамасыз етуі тиіс:

1) күзетілетін аймақтардың, үй-жайлардың, периметрдің және объект аумағының жай-күйі туралы көрнекі ақпаратты күзет бөлімшесінің арнайы бөлінген үй-жайындағы жергілікті бақылау пунктінің не автоматтандырылған режимдегі орталықтандырылған күзет пунктінің мониторларына беру;

2) оқиғаларды кейіннен талдау үшін бейнеақпаратты сақтау (ақпаратты сақтау мерзімі кемінде 30 тәулікті құрауы тиіс);

3) оқиғаларды автоматты режимде немесе оператордың командасы бойынша бейнеқұжаттау;

4) бұрын жазылған ақпаратты ойнату;

5) телекамераның уақытын, күнін және сәйкестендіргішін белгілеу арқылы бейнежазбаға жедел қол жеткізу;

6) жедел басқару орталықтарының ақпараттық кіші жүйелеріне қосылу не аумақтық полиция органдарының кезекші бөлімдеріне бейнесурет беру мүмкіндігін қамтамасыз етеді.

Объектіде телевизиялық бейнебақылау жүйесімен жабдықталады:

1) күзетілетін аумақтың периметрі;

2) бақылау-өткізу пункттері;

4) бас және қосалқы кіру есіктері;

5) сындарлы аймақтары бар аумақтар мен үй-жайлар, оларға дәліздер;

6) объект басшысының (меншік иесінің) қалауы бойынша басқа да үй-жайлар жатады.

Объектінің аумағын немесе периметрін бақылауға арналған бейнекамералар климаттық аймаққа сәйкес сыртқы қондырғылар үшін климаттық факторлардың әсер ету жағдайларында жұмыс істеуі не климаттық факторлардың әсер етуі кезінде жұмыс қабілеттілігін қамтамасыз ететін тұмшаланған термоқалталарда орналасуы тиіс.

Егер күзетілетін аймақтың жарықтандырылуы телекамералардың сезімталдығынан төмен болса, тәуліктің қараңғы уақытында көрінетін немесе инфрақызыл жарық диапазонының күзеттік жарықтандырылуы қосылуы тиіс. Күзеттік жарықтандыру аймақтары телекамералардың шолу аймағымен сәйкес келуі тиіс.

Телевизиялық бейнебақылау жүйесін, кіруді бақылау және басқару жүйесін, сондай-ақ өрттерді анықтау және сөндіру жүйелерін автоматтандырылған күзет кешеніне біріктіру ұсынылмайды.

Телевизиялық күзетілетін объектінің жүйесіне кіретін бейнебақылау жүйелеріне қойылатын техникалық талаптар Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитеті төрағасының 2020 жылғы 27 қазандағы № 69 бұйрығымен бекітілген Бейнемониторингтің ұлттық жүйесінің жұмыс істеу қағидаларында (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеудің тізіліміне № 21693 болып енгізілген) көзделген бейнебақылау жүйелерінің ең төмен техникалық мүмкіндіктеріне сәйкес келуге тиіс.

58. Қарап тексерудің техникалық құралдары қаруды, объектіге және объекіден рұқсатсыз әкелуге (шығаруға), әкелуге (әкетуге) тыйым салынған басқа да заттар мен заттарды табу үшін объектілерде қолданылады. Министрлік объектілеріне алып өтуге тыйым салынған заттардың тізбесі осы Нұсқаулыққа 4-қосымшада көрсетілген.

Объектіні техникалық қарап тексеру құралдарымен жарақтандыру объектілерге тән катерлерге, оның жұмыс істеу ерекшеліктеріне сәйкес келуге тиіс.

Техникалық тексеріп қарау құралдарының тізбесіне мыналар кіреді:

1) металл табақша;

2) тексеріп қарау рентген кешендері;

3) тексеріп қарау эндоскоптары мен айналары.

Металл іздегіштер (металл детекторлар) суық және Оқ ататын қаруды, құрамында металлы бар жарылғыш құрылғыларды (гранаталарды) табуды қамтамасыз етеді, олар құрамында металлы бар әртүрлі өндіріс өнімдерін алып өтуге тыйым салынады және арка немесе тіреуіш типті стационарлық құрылғылар түрінде не портативті аспаптар түрінде орындалады.

Техникалық тексеріп қарау құралдары мынадай функционалдық талаптардың (сипаттамалардың) орындалуын қамтамасыз етуге тиіс:

1) тұрақты металл іздегіштер болуы тиіс:

іздеу объектілерін табудың жоғары ықтималдығы;

Министрліктің объектісіне алып өтуге рұқсат етілген металл заттарға қатысты селективтілігі;

қоршаған ортаға барынша функционалдық бейімделу қабілеті (оның ішінде құрамында металл бар);

электромагниттік сәулеленудің сыртқы көздерінен үлкен шу иммунитеті;

бақыланатын кеңістіктің барлық көлемінде біртекті анықтау сезімталдығы;

металлдың әртүрлі массаларын анықтауға оңай түзету мүмкіндігі;

имплантацияланатын электрокардиостимуляторларға және магниттік ақпарат тасымалдаушыларға әсер етудің рұқсат етілген деңгейі;

2) портативті (қол) аспаптар:

қара және түсті металдар мен олардың қорытпаларын анықтау және қажет болған жағдайда тану;

металлдың әртүрлі массаларын анықтауға қайта баптау мүмкіндігі;

тұрақты металл іздегіштермен бірлесіп жұмыс істеу кезінде пайдалану мүмкіндігі;

3) арнайы мақсаттағы стационарлық рентгендік цифрлық сканерлік жүйелер (адамның толық бойлы рентгенографиялық сканерлері) мынадай қауіпті және тыйым салынған заттарды табу мақсатында адамды байланыссыз дербес көзбен шолып тексерудің қауіпсіз жүргізілуін қамтамасыз етуге тиіс:

киімнің астына жасырылған Бейорганикалық материалдардан-атыс және суық қарудан, жарылғыштардан, электронды құрылғылардан және т. б.;

киім астында жасырылған, металл емес органикалық материалдардан-пластикалық жарылғыш заттардан, контейнерлердегі есірткіден, керамикадан жасалған атыс және суық қарудан және т. б.;

адамның табиғи қуысында жұтылған немесе жасырылған кез-келген түрдегі материалдардан-есірткі, жарылғыш, химиялық және биологиялық заттар, асыл тастар мен металдар;

4) тексеріп қарау эндоскоптары мен айналар қол жеткізу қиын жерлерді көзбен шолып қарауды жеңілдету және олардағы жарылғыш құрылғыларды, атыс және суық қаруды, контрабанданы, ақпаратты жасырын алу құралдарын және басқа да

объектілерді анықтау үшін қолданылуы тиіс. Техникалық эндоскоптар мен бейнескоптар әртүрлі қуыстарды, арналарды және салыстырмалы түрде шағын тесіктер арқылы ғана қол жеткізуге болатын басқа да жерлерді көзбен шолып қарау үшін қолданылуы тиіс. Олар мыналарды қамтамасыз етуі керек:

икемді және жартылай қатты конструкциялар үшін кемінде 40 градус көру бұрышымен кемінде 1500 мм қашықтыққа және қатты құрылымдар үшін 90 градус қашықтыққа жету;

тексеру орнын жарықтандыру, жарықтандыру жағдайларын реттеу мүмкіндігі;

тексеру нәтижелерін бейнеқұжаттау;

экологиялық қауіпсіздік және электромагниттік үйлесімділік.

59. Резервтік, үздіксіз электрмен жабдықтау жүйелері мен құралдары негізгі желілік қоректендіру болмаған кезде жабдықтың кемінде 12 сағат жұмысын қамтамасыз ететін аккумуляторлық қолдауы бар үздіксіз қоректендіру көздерінің күзет сигнализациясы, кіруді бақылау және басқару жүйелерін қамтамасыз етуі тиіс.

Автономды резервтік электрмен қоректендіру көздері кіруді бақылау және басқару жүйесінің, телевизиялық бейнебақылау жүйесінің, күзет және кезекші жарықтандырудың жұмысын қамтамасыз етуге тиіс:

1) қалалар мен қала үлгісіндегі кенттерде – кемінде 24 сағат;

2) ауылдық аудандарда – кемінде 48 сағат;

3) қатынауы қиын аудандарда – кемінде 72 сағат.

60. Телевизиялық күзет және құлақтандыру жүйелерін қоспағанда, объектілерді қажетті инженерлік-техникалық жабдықпен жарақтандыру мүмкін болмаған жағдайда, нұсқаулыққа сәйкес олардың болмауын өтейтін өзге де инженерлік-техникалық шешімдер және (немесе) қауіпсіздік шаралары қабылданады.

Объектіні инженерлік-техникалық жабдықпен жарақтандыру жөніндегі іс-шараларды аяқтау мерзімі объектіге террористік тұрғыдан осал мәртебе беру туралы хабарлама алынған кезден бастап 6 айдан аспайды.

Объектінің инженерлік-техникалық жабдығы жұмыс жағдайында ұсталуы тиіс.

Террористік тұрғыдан осал объектілер меншік иесінің, иеленушісінің, басшысының немесе өзге де лауазымды адамдарының шешімі бойынша объектіде қосымша инженерлік-техникалық жабдық орнатылуы мүмкін.

Қазақстан Республикасының
Экология, геология және табиғи
ресурстар министрлігінің
қарамағындағы террористік
тұрғыдан осал объектілердің
терроризмге қарсы қорғалуын
ұйымдастыру жөніндегі
нұсқаулыққа
I-қосымша

№ р/с	Тақырыптар атаулары	Өткізу нысаны	Білім алушылар контингенті
1.	Объектіні қорғау тәртібі жөніндегі ақпаратты және терроризм актісін жасау үшін пайдаланылуы мүмкін басқа да ақпаратты жария етуге тыйым салу туралы талаптармен танысу	Лекция	Жұмысқа алғаш қабылданған объектінің қызметкерлері
2.	Террористік тұрғыдан осал объектінің ерекшеліктері, оған терроризм актісі жасалған жағдайда ықтимал салдарлар	Лекция	Объектінің барлық қызметкерлері
3.	Үй-жайларды тексеру, жарылыс құрылғыларын салу орындарын анықтау техникасы	Лекция	Өткізу режимін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларға тартылатын қызметкерлер
4.	Объектілерде терроризм актісін болғызбау және объект аумағына бөгде адамдардың кіруіне жол бермеу жөніндегі іс-шараларды жүргізу тәртібі	Лекция	Объект басшылығы
5.	Объектіде терроризм актісі жасалған жағдайларда қызметкерлердің жауаптылығы	Лекция	Объектінің барлық қызметкерлері
6.	Терроризм актісін жүргізу қаупі туралы анонимдік телефон қоңырауын алған кездегі объект қызметкерлерінің іс-қимыл тәртібі	Нұсқаулық-әдістемелік сабақтар	Объектінің барлық қызметкерлері
7.	Күдікті зат табылған кездегі объект қызметкерлерінің іс-қимыл тәртібі	Нұсқаулық-әдістемелік сабақтар	Объектінің барлық қызметкерлері
8.	Объектінің жанында немесе оның аумағында күдікті адамдар табылған кездегі объект қызметкерлерінің іс-қимыл тәртібі	Нұсқаулық-әдістемелік сабақтар	Объектінің барлық қызметкерлері
	Объектіге қарулы шабуыл жасау кезіндегі		

9.	объект қызметкерлерінің іс-қимыл тәртібі	Нұсқаулық-әдістемелік сабақтар	Объектінің барлық қызметкерлері
10.	Күдікті пошта жөнелтілімдерін анықтаған кездегі объект қызметкерлерінің іс-қимыл тәртібі	Нұсқаулық-әдістемелік сабақтар	Объектінің барлық қызметкерлері
11.	Объектіні кепілге алу кезіндегі қызметкерлердің іс-қимыл тәртібі	Нұсқаулық-әдістемелік сабақтар	Объектінің барлық қызметкерлері
12.	Терроризмге қарсы қорғаудың инженерлік-техникалық құралдарын пайдалану ережесі	Практикалық сабақтар	Өткізу режимін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларға тартылатын қызметкерлер
13.	Бақылау-өткізу пунктінде көлік құралдары мен адамдарды тексеріп қарауды және тексеріп қарауды жүргізу тәртібі	Практикалық сабақтар	Өткізу режимін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларға тартылатын қызметкерлер

Қазақстан Республикасының
Экология, геология және табиғи
ресурстар министрлігінің
қарамағындағы террористік
тұрғыдан осал объектілердің
терроризмге қарсы қорғалуын
ұйымдастыру жөніндегі
нұсқаулыққа
2-қосымша

Сабақтар өткізу туралы есептілік нысандары

Сабақтарды өткізу туралы негізгі есептік құжаттар:

- 1) Терроризмге қарсы дайындық жөніндегі іс-шараларды өткізуді есепке алу журналы (1-нысан);
- 2) Терроризмге қарсы бағыттағы нұсқамаларды өткізу кестесі (2-нысан);
- 3) Жаттығуларды өткізу кестесі (3-нысан);
- 4) Практикалық объектілік жаттығуды дайындау және өткізу жоспары (4-нысан);
- 5) Теориялық сабақтардың өткізілген тақырыптары бойынша дәріс материалдары.
1-нысан

Терроризмге қарсы дайындық бойынша оқу іс-шараларын есепке алу ЖУРНАЛЫ _____
_____ (ұйымның атауы) (титульный лист) Терроризмге қарсы даярлық
бойынша оқу іс-шараларын өткізуді есепке алу журналы № _____ Журналды жүргізуді
бастау күні " _____ " _____ 20 _____ ж. Журналды жүргізудің аяқталу күні " _____ " _____
_____ 20 _____ ж. (ішкі жағы)

1-бөлім. Нұсқаулық

№ р/с	Нұсқаулықты өткізу күні	Нұсқаулық өтушінің аты-жөні (әкесінің аты болған жағдайда) және лауазымы	Нұсқаулық түрі	Нұсқаулық өткізушінің аты-жөні (әкесінің аты болған жағдайда) және лауазымы	Нұсқаулық алушының қолы	Нұсқаулық өткізген адамның қолы
1	2	3	4	5	6	7
1.			Жоспарлы			
2.			Жоспарлы			
3.			Жоспардан тыс			

Ескертпе:

1) жоспарлы нұсқамалар барысында қызметкерлерге терроризм актісі болған жағдайда барлық ықтимал жағдайлар кезіндегі іс-қимыл алгоритмдері жеткізіледі, ал жоспардан тыс нұсқамалардың тақырыбы өткізілетін оқу-жаттығулардың, жаттығулар мен эксперименттердің тақырыбына байланысты болады;

2) терроризмге қарсы бағыттағы өткізілетін жоспарлы нұсқамаларды құжаттамалық ресімдеуді қолмен жазу тәсілімен де, аралас - қолмен және баспа тәсілімен де жүзеге асыруға жол беріледі. 3, 4 және 5-бағандарды баспа түрінде толтыруға жол беріледі (егер нұсқаманы сол бір қызметкер жүргізсе), журналдың қалған бағандарын нұсқаманы тыңдаған адам өзі толтырады;

3) өткізу күні толық көрсетіледі (күні, айы және жылы);

4) объектінің персоналымен жоспардан тыс нұсқама жүргізу оны осы журналда құжаттайды, ал "Нұсқама түрі" бағанында "жоспардан тыс", "№ ____ телефонограмма бойынша", "террористік қауіптілік деңгейі бойынша" деген жазба қоюға жол беріледі.

2-бөлім. Сабақ

Күні	Сбақ тақырыбы	Оқу сұрақтары	Қатысқан қызметкерлер саны	Сабақ өткізген адамның қолы
1	2	3	4	5
15.01.2022	Жарылғыш құрылғыға ұқсас күдікті зат табылған кездегі іс-әрекеттер	1. жарылғыш құрылғылардың негізгі белгілері; 2. күдікті заттарды тапқан кездегі қызметкерлердің іс-әрекеттері; 3. күдікті заттардың түріне байланысты қоршау аймақтары.	10	Болатов

Ескерту: Сабақ тақырыбы мен оқу сұрақтары жалпы сипатта емес, нақты нақтылануы тиіс.

2-нысан

"Бекітемін"
Объект басшысы аты-жөні
(әкесінің аты болған жағдайда
"__" ____ 20__ жыл

20__ жылға арналған өткізу режимін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларға тартылатын қызметкерлермен жаттығулар өткізу кестесі (құрылтай құжаттарына сәйкес объектінің атауы)

№ р/с	Жаттығу тақырыбының атауы	Жаттығушы ауысым	Өткізу күні	Ескерту
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				

Мекемедегі терроризмге қарсы қызметке
жауапты болып тағайындалған адамның
лауазымы
3-нысан

"Бекітемін"
Объект басшысы аты-жөні
(әкесінің аты болған жағдайда
"__" ____ 20__ жыл

20__ жылға арналған өткізу режимін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларға тартылатын қызметкерлермен нұсқама өткізу кестесі (құрылтай құжаттарына сәйкес объектінің атауы)

№ р/с	Жаттығу тақырыбының атауы	Жаттығушы ауысым	Өткізу күні	Ескерту
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				

Мекемедегі терроризмге қарсы қызметке
жауапты болып тағайындалған адамның
лауазымы

Ескерту:

Егер мекеме қызметкері (қызметкері) қандай да бір себептермен (ауруы, еңбек демалысы) нұсқама жүргізу кезінде болмаса, онымен тақырыпты зерделеу жеке, ағымдағы тоқсан аяқталғанға дейінгі кез келген күнде жүргізіледі.

4-нысан

"Бекітемін"
Объект басшысы аты-жөні
(әкесінің аты болған жағдайда
"_" ____ 20__ жыл

Практикалық объектілік жаттығуды дайындау және өткізу жоспары

1. Тақырыбы: "Жарылғыш затқа ұқсас күдікті затты анықтаған кездегі әрекеттер".

2. Мақсаты жаттығулар:

1) персоналдың жарылғыш құрылғыға ұқсас күдікті зат табылған жағдайда өз бетінше, тез және қатесіз бағдарлану дағдылары мен қабілетін дамыту, іс-қимылдардың шешуші бағытын айқындау және ТЖ-ны жою бойынша дұрыс шаралар қабылдау.

2) ықтимал терроризм актілерін болғызбау дағдылары мен іс-қимылдарына үйрету, күдікті зат анықталған кезде хабарлау және эвакуациялау тәртібіне үйрету болып табылады.

3) адамдар мен материалдық құндылықтарды құтқару және эвакуациялау тәсілдері мен тәсілдеріне үйрету.

4) объект персоналының құқық қорғау органдарымен, авариялық-құтқару қызметтерімен өзара іс-қимыл жасау тәртібі мен қағидаларына оқытуды қамтиды.

5) құқық қорғау органдарының бөлімшелері мен авариялық-құтқару қызметтері келгенге дейін объект басшысының жаттығуға қатысушылардың іс-қимылын нақты үйлестіру, объект персоналын эвакуациялауды ұйымдастыру іскерлігін тексеру.

3. Объектілік жаттығуға қатысушылардың құрамы: объект басшылығы, инженерлік-техникалық қызметкерлер, персонал, құқық қорғау органдары мен авариялық-құтқару қызметтерінің қызметкерлері (келісім бойынша). "*" "

"*" – аталған санаттың іс-шараға қатысуымен.

4. Жаттығу кезеңдері:

№ р/с	Іс-шаралар	Өткізу күні мен уақыты	Өткізу орны	Жауапты орындаушы	Орындалғаны жөнінде белгі
Бірінші дайындық кезеңі					
1.	Жаттығу өткізу жөніндегі құжаттарды әзірлеу жөніндегі басшының нұсқауларын төраға	20__ жылғы " _ " _____		Төраға	

	орынбасарларын ың назарына жеткізу		Төраға кабинеті		
2.	Жаттығу өткізу бойынша құжаттарды әзірлеу, құжаттарды тартылатын құқық қорғау органдары бөлімшелерімен және авариялық-құтқа ру қызметтерімен келісу "*" және оларды объект басшысында бекіту	20__ жылғы " _ " _____	Қызметтердің орналасу орны Директор кабинеті	Жаттығу жетекшісі	
Екінші дайындық кезеңі					
3.	Жаттығуды дайындау және өткізу жоспарын , сондай-ақ әдістемелік материалдарды объект қызметкерлеріні ң назарына жеткізу	20__ жылғы " _ " _____	Акт залы	Жаттығу жетекшісі	
4.	Қызметкерлерді ң барлық санаттарымен қосымша сабақтар өткізу, күдікті зат табылған немесе эвакуациялау туралы өкім алған кезде объект персоналының өз іс-қимыл тәртібін білуін тексеру	20__ жылғы " _ " _____	Акт залы	Жаттығу жетекшісі	
5.	Құлақтандыру жүйесінің және эвакуациялау жолдарының жай-күйіне жауап беретін қызметкерлерме	20__ жылғы " _ " _____	Акт залы		

	н қосымша нұсқаулық өткізу			Жаттығу жетекшісі	
6.	Жаттықтыруды өткізуге дайындығы туралы Төрағаға баяндама	202__ ж. " _ " _____	Төраға кабинеті	Жаттығу жетекшісі	
Практикалық жаттығу өткізу					
7.	Практикалық жаттығу өткізу: - күдікті заттың табылғаны туралы сигнал беру; - эвакуацияны жүргізу; - құқық қорғау органдары мен авариялық-құтқару қызметтері қызметкерлерінің кездесуін ұйымдастыру	20__ жылғы " _ " _____	Объектінің ғимараты	Төраға Жаттығу жетекшісі	
Жаттығуды қорытындылау					
8.	Объект персоналымен жаттығуды талдау	20__ жылғы " _ " _____	Объектінің ғимараты	Жаттығу жетекшісі	
9.	Жаттығуды өткізу қорытындысы бойынша анықтама дайындау	20__ жылғы " _ " _____	Әдістемелік кабинет	Жаттығу жетекшісі	
10.	Анықталған кемшіліктерді жою бойынша міндеттер қоя отырып, жаттығу қорытындысы бойынша бұйрық дайындау	20__ жылғы " _ " _____	Төраға кабинеті	Жаттығу жетекшісі	

Объект басшысы

Ескерту:

- Іс-шаралар тармақтарының саны және олардың атауы түпкілікті және толық міндетті болып табылмайды. Ұпайлар сабақтың тақырыбына және қызметкерлердің дайындық деңгейіне байланысты өзгеруі мүмкін;

- "Орындалуы туралы белгі" бағанында әрбір өткізілген іс-шараның нәтижелері бойынша жазба "Орындалды" жасалады.

Қазақстан Республикасының
Экология, геология және табиғи
ресурстар министрлігінің
қарамағындағы террористік
тұрғыдан осал объектілердің
терроризмге қарсы қорғалуын
ұйымдастыру жөніндегі
нұсқаулыққа
3-қосымша

Террористік сипаттағы ықтимал қауіп-қатерлерге объектінің әр түрлі тұлғаларының іс-қимыл алгоритмдері

1. Террористік сипаттағы ықтимал қауіп-қатерлерге объект басшылығының іс-қимыл алгоритмі

1.1. Жарылыс қаупі туралы жасырын телефон қоңырауын алған кездегі объект басшылығының (кезекшінің) іс-қимыл алгоритмі

Егер ақпаратты жеке қабылдасаңыз

Әрбір телефон қоңырауына жауап берері. Миналау туралы анонимді сигнал түскен кезде, әңгімені толығымен жазу үшін құрылғының сапасыз жұмысына сілтеме жасай отырып, тыныш, сыпайы болу керек, сөйлеушіні үзбеу керек, магнитофонды қосу керек (егер ол телефонға қосылған болса). Дыбыс жазу аппаратурасын пайдалану кезінде әңгіме жазылғаннан кейін дереу кассетаны алып, оның сақталуына шаралар қолдану керек, оның орнына басқасын қояды.

Телефон аппаратында Нөмірді автоматты анықтаушы (НАА) болған жағдайда, анықталған Нөмірді жазып алыңыз, бұл оның кездейсоқ жоғалуына жол бермейді.

Дыбыс жазу аппаратурасы болмаған жағдайда әңгімені сөзбе-сөз есте сақтауға және оны әңгіме басталатын күнді, нақты уақытты, оның ұзақтығын және басқаларды көрсете отырып, журналға жазу.

Жарылыс қаупі туралы хабарлаған белгісіз адаммен телефон арқылы сөйлесу аяқталғаннан кейін телефонға арналған түтікті аппаратқа қоймаңыз (ақпарат көзінің орнын анықтау үшін). Ақпаратты қабылдау кезінде, телефон арқылы сөйлесуді кешіктіреді (мәліметтерді нақтылау және т.б.). Сонымен қатар, әріптесіне қауіп төнгені туралы білуге тырысады, ол мүмкіндігінше басқа телефон аппараты арқылы сөйлесумен бір уақытта құқық қорғау органдарына қоңырау шалып, қауіп туралы: " Сізбен (мекеменің атауы) (Аты-жөні, лауазымы) сөйлесіп тұр. №_____ телефон нөміріне жарылыс қаупі туралы хабарлама алынды. Қоңырау түскен телефон нөмірін белгілеуді сұраймын. Менің телефон нөмірім_____".

Телефонмен сөйлесу кезінде қоңырау шалушымен диалог орнатады, одан хабарламаны қайталауын сұраңыз, мүмкін болса, қоңырау шалушының жеке басы, оның орналасқан жері, онымен қалай байланысуға болатындығын біледі.

Егер әңгімелесуші әңгіме барысында болашақта өзін таныстырғысы келмесе, белгілеңіз:

- 1) қоңырау шалушының жеке басы (еркек, әйел, бала);
- 2) оның шамамен жасы, мүмкін ұлты/халқы;
- 3) оның сөйлеу ерекшеліктері (тез, баяу, түсінікті, түсініксіз, бұрмаланған);
- 4) дауыс ерекшеліктері (қатты/тыныш, төмен/жоғары, дауысты, басқалары);
- 5) сөйлеу жылдамдығы (жылдам немесе баяу);
- 6) айтылу (айқын, бұрмаланған, кекірген, сыбырлаған, екпінмен немесе диалектімен (жергілікті / жергілікті емес));
- 7) сөйлеу ақаулары (тұтығады, ысылдайды, кекештенеді, "мұрынмен" сөйлейді);
- 8) сөйлеу мәнері (мәдени, түсініксіз, мазақ, әдепсіз сөздермен);
- 9) түсіндіру тілі (сабырлы, ашулы, дәйекті, шатастыратын, эмоционалды, мазақ ететін, түзететін).

Бұл адам қайда, кімге, қандай телефон арқылы қоңырау шалатынын, қоңырау шалушының талаптары, жоспарланған акцияның мақсаты қандай екенін анықтаңыз.

Білу:

- 1) жарылғыш құрылғы дегеніміз не, ол қайда және ол қандай көрінеді;
- 2) жарылғыш құрылғы қандай мақсатпен салынған;
- 3) басқа жерде жарылғыш құрылғы бар ма;
- 4) жарылыс қашан жүргізілуі мүмкін;
- 5) ол қандай нақты талаптар қояды;
- 6) талаптарды жеке өзі қояды, делдал ретінде әрекет етеді немесе қандай да бір адамдар тобын (ұйымды) білдіреді;
- 7) ол (ол) қандай шарттарда немесе олар ойластырылғаннан бас тартуға келіседі;
- 8) онымен (онымен) қалай және қашан байланысуға болады;
- 9) сіз бұл қоңырау туралы кімге хабарлай аласыз немесе хабарлауыңыз керек.

Сіз және сіздің басшылығыңыз шешім қабылдау немесе қандай да бір іс-әрекет жасау үшін қоңырау шалушыдан мүмкін болатын ең ұзақ уақытқа жетеді.

Дыбыстық фонды (автомашиналардың шуы (трасса немесе көше қозғалысы), теміржол көлігінің шуы, зауыт жабдығының жұмысы, теле - немесе радиоаппаратураның дыбыстары, дауыстар, жануарлардың дыбыстары және басқалар) белгілеңіз. Қоңыраудың сипаты (қалалық немесе қалааралық).

Персоналдан ақпарат алу кезінде

Алынған ақпараттың құқық қорғау органдарына кедергісіз берілуін қамтамасыз етсін.

Болған жағдай және қабылданған шаралар туралы жоғары тұрған басшылыққа хабарласын.

Газ, су және электрмен жабдықтауды, сондай-ақ радиоаппаратураларды, ұялы телефондарды және т.б. ажыратуға команда берсін.

Қауіпсіз жерге көшіру жоспарына сәйкес объект аумағындағы адамдарды эвакуациялауды ұйымдастырылсын.

Қорғалатын аумаққа рұқсатсыз кірудің алдын алу бойынша шаралар қабылдасын.

Құқық қорғау органдары мен авариялық-құтқару қызметтері қызметкерлерінің кедергісіз жұмысын қамтамасыз етсін (қақпалар, шлагбаум ашу, күзетілетін аумақтың жоспарын ұсыну, жасырын телефон қоңырауын алу кезеңінде объектіге қатысушылардың тізімін ұсыну).

Жедел-тергеу бригадасының басшысынан жұмыс процесін қайта бастауға рұқсат алғаннан кейін персоналды жұмыс орындарына қайтаруға және жұмыс процесін қайта бастауға команда берсін.

Бұл туралы нұсқаулыққа сәйкес білу қажет адамдардан басқа ешкімге қауіп туралы хабарламаңыз.

1.2. Күдікті заттың табылғаны туралы мәліметтерді алған кездегі объект басшылығының (кезекшінің) іс-қимыл алгоритмі

Егер сіз күдікті заттың табылғандығы туралы ақпарат алсаңыз, бұл фактіні назардан тыс қалдырмаңыз!

Бар екенін көрсететін белгілер жарылғыш құрылғы:

- 1) сыртқы түрі бойынша күдікті зат жарылғыш құрылғыға (граната, мина, снаряд және т. б.) ұқсас болуы мүмкін;
- 2) табылған затта сымдар, жіптер, оқшаулау таспасы өзге де заттар болуы мүмкін;
- 3) күдікті зат кез – келген дыбыстарды шығара алады: шертулер, сағаттардың соғуы, ызылдау және т.б.;
- 4) заттан бадамға тән иіс немесе басқа ерекше иіс шығуы мүмкін.

Заттың сыртқы түрі оның нақты мақсатын жасыруы мүмкін.

Жарылғыш заттарға арналған маска ретінде қарапайым тұрмыстық заттар қолданылады: сөмкелер, пакеттер, түйіншектер, қораптар, ойыншықтар, әмияндар, сусындарға арналған банкалар және т.б.

Мекеме қызметкерлері үй-жайларда, сондай-ақ объект аумағында қалдырылған бөгде заттарға, сөмкелерге, пакеттерге және тағыда басқаға қатысты ерекше қырағылық танытады. Күдікті зат табылған жерде күдікті адамдардың ол табылғанға дейін болуы қорқыныш үшін себеп болатын себептердің бірі болып табылады.

Күдікті зат табылған кезде (оның табылғаны туралы ақпарат алған кезде) табылған зат белгілерінің жарылғыш құрылғыны көрсететініне көз жеткізіңіз.

Ықтимал жарылыстан қорғау мақсатында барлық күдікті заттарды жарылыс қаупі бар деп бағалап, қажетті шаралар қабылдау керек.

Азаматтарды қауіпсіз қашықтыққа шығарып, қауіпті аймақты босату керек. Құқық қорғау органдарының өкілдері келгенге дейін объект қызметкерлері арасынан қоршауды қою, олардың болу қауіпсіздігін қамтамасыз ету арқылы күдікті затты қорғауды қамтамасыз ету шараларын мүмкіндігінше қолдану қажет.

Күдікті заттың табылғаны туралы дереу хабарлау (дереу хабарлау туралы нұсқау беру):

- 1) ауданның (қаланың) ішкі істер бөлімінің кезекші бөліміне;
- 2) жоғары тұрған мемлекеттік органның басшылығына.

Газ, су және электрмен жабдықтауды, сондай-ақ радио жабдықтарын, ұялы телефондарды және т.б. өшіруге бұйрық беріңіз.

Күдікті зат орналасқан маңайдағы қауіпті аймақты қозғалыс маршрутынан алып тастап, қызметкерлер мен келушілерді объект аумағынан эвакуациялауды ұйымдастыру.

Құқық қорғау органдары өкілдерінің келуін күтіңіз, оларға жедел жағдайды баяндаңыз, күдікті заттың орналасқан жерін, оның табылған уақыты мен мән-жайын көрсетіңіз. Бұдан әрі құқық қорғау органдары өкілдерінің нұсқауы бойынша әрекет ету.

Дүрбелең туғызбау үшін не болғанын білу керек адамдардан басқа ешкімге жарылыс қаупі туралы хабарлауға болмайды.

Жарылғыш құрылғылармен немесе жарылғыш құрылғыға ұқсас заттармен өз бетіңізше ешқандай әрекет жасамаңыз - бұл көптеген құрбандар мен жойылуларға әкелуі мүмкін!

Мүлдем тыйым салынады:

1) күдікті заттарды ашуға, ұстауға немесе жылжытуға, жарылғыш құрылғыны өз бетінше залалсыздандыруға (илеуге) немесе жоюға тырысуға;

2) затқа су немесе басқа кез келген затты құю, орналасқан заттың жанында ұйықтауға және бірнәрсемен жабуға;

3) затқа температуралық, дыбыстық, механикалық және электромагниттік әсер етуге;

4) күдікті затқа жақын жерде электр-, радиоаппаратураны, оның ішінде ұялы телефондарды пайдалануға;

5) осы зат табылғаннан кейін жақын жерде басқа жарылғыш құрылғылар жоқ деп есептелсін.

Жарылғыш құрылғы немесе жарылғыш құрылғыға ұқсас күдікті зат табылған кезде эвакуация мен қоршаудың аймақтары:

- 1) Граната РГД-5.....50 метрден кем емес;
- 2) Граната Ф-1.....200 метрден кем емес;
- 3) Салмағы 200 грамм тротил шашкасы.....45 метр;

- 4) Салмағы 400 грамм тротил шашкасы.....55 метр;
- 5) сыра Банкі 0,33 литр.....60 метр;
- 6) БҒМ миңасы-50.....85 метр;
- 7) Чемодан (кейс).....230 метр;
- 8) Жол чемоданы.....350 метр;
- 9) Жеңіл автомобиль..... 580 метр;
- 10) Шағын автобус.....920 метр;
- 11) Жүк автомашинасы (фургон).....1240 метр.

1.3. Объект басшылығының (кезекшінің) объект маңында немесе оның аумағында күдікті адамдардың табылғаны туралы ақпарат алған кездегі іс-қимыл алгоритмі

Назар аудару қажет адамдардың белгілері:

- 1) объект маңында немесе аумағында бір адамдардың бірнеше рет пайда болуы және олардың фото және бейнетүсірілім, сондай-ақ блокнотқа жазбалар жүргізуі;
- 2) құқық қорғау органдарының қызметкерлерімен кездесуден қашу және бейне камерадан бұлтару әрекеттері (басын түсіру, бұрылып кету, бетін жабу);
- 3) объект ғимараттарының қызметтік үй-жайларына оларға техникалық қызмет көрсетуге қатысы жоқ адамдардың, оның ішінде объект қызметкерлерінің кіруі;
- 4) объектінің күзетшілерімен және қызмет көрсетуші персоналымен бейтаныс адамдардың негізсіз байланысқа түсуі, олардан жұмыс режимі, қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі шаралар және т.б. туралы мәліметтерді жинақтау;
- 5) бөгде тұлғалармен маңызы төмен жұмыстарды (пакет, түйіншек, посылка беріп жіберу) ірі сыйақыға орындайтын тұлғаларды іздеуі;
- 6) объект жанында объект жұмысына қатысы жоқ бейтаныс адамдардың көп жиналуына жол берілмейді;
- 7) құқық қорғау органдарының қызметкерлері болып табылмайтын қарулы адамдар объектісінің жанында болуы;
- 8) объект маңында қақтығысты жағдайларды әдейі жасайтын тұлғалар;
- 9) объект аумағына тыйым салынған заттарды жасырын өткізуге әрекет жасаған адамдар.

Объект маңында немесе оның аумағында күдікті адамдардың табылғаны туралы ақпарат алған жағдайда, объект басшылығы (кезекші) мынадай іс-қимылдарды орындауы қажет:

- 1) оларды ұстауға дербес әрекеттер қабылдамауға;
- 2) объектінің аумағына кіру және кіру кезінде өткізу режимін күшейту;
- 3) мүмкіндігінше күдікті адамдарды жасырын бақылауды, жасырын бейнежазба немесе фототүсірілім жүргізуді ұйымдастыруға міндетті;

4) өзіңіз назарға түспеу, тұлғалардың санын, нақты сыртқа белгілерін, киімдерін және оларда бар заттарды, қолдануындағы автокөлік номерін және маркасын, қозғалыс бағытын белгілеп алу;

5) шұғыл шаралар қолдану қажет болған жағдайда құқық қорғау органдарына дереу хабарлауға міндетті;

6) құқық қорғау органдары өкілдерінің келуін күтуге, оларға күдікті адамдардың тұрған жерін көрсетуге, бар болса, фото және бейне материалдар ұсынуға міндетті. Құқық қорғау органдары өкілдерінің нұсқауы бойынша әрекет ету.

1.4. Объектіге қарулы шабуыл туралы ақпаратты алған кездегі объект басшылығының (кезекшінің) іс-қимыл алгоритмі

Объектіге қарулы шабуыл туралы ақпарат алған жағдайда объект басшысы (кезекші) мынадай іс-қимылдарды орындауы қажет:

1) оларды ұстауға дербес әрекеттер қабылдамауға;

2) құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарды қарулы шабуыл жасау фактісі мен мән-жайлары туралы дереу хабарлар ету;

3) қолда бар күштер мен құралдармен зиянкестердің объектінің ықтимал қауіпті учаскелеріне кіруіне жол бермеу жөнінде шаралар қабылдауға міндетті;

4) объектідегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шараларды ұйымдастыру (эвакуациялау, ішкі кедергілерді оқшаулау, объектідегі тосын жағдай туралы хабарлау және т.б.);

5) терроризмге қарсы күрес жөніндегі жедел штабтың келген күштерімен өзара іс-қимыл жасау;

6) құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне шабуылдаушыны анықтау және ұстау уақытын қысқартуы мүмкін шабуыл және шабуылдаушылар туралы барлық қолда бар ақпаратты беру.

1.5. Күдікті пошта жөнелтілімдері табылған кездегі объект басшылығының іс-қимыл алгоритмі

Келіп түскен жазбаша өнімді мұқият қарау, магниттік таспаларды тыңдау, дискеталарды, компакт дискілерді қарау және т. б. алдын алу шаралары (профилактикалық шаралары) болып табылады.

Бандерольдерге, хаттарға, ірі қаптамаларға, сәлемдемелерге, қаптама қораптарына және т. б. ерекше назар аудару қажет.

Күдік тудыратын пошта жөнелтілімдерінің белгілері:

1) хат-хабар күтпеген, кері мекенжайы жоқ, қате мекенжайы, мекенжайды жазудағы дәлсіздіктер, адресат дұрыс көрсетілмеген, пошта бөлімшелерінің тиісті маркалары немесе мөртабандары жоқ;

2) пошта жөнелтімі салмағы, өлшемі, пішіні бойынша стандартты емес, екі жағында да кедір-бұдырлы, жабысқақ лентамен желімделген; "жеке өзіне", "жеке қолына", "құпия" және т. б. түріндегі шектеулермен белгіленген;

3) пошта жөнелтілімінің иісі, түсі біртүрлі болады, конверттерде пошта жөнелтілімдеріне тән емес салынымдар (ұнтақ және т.б.) сезіледі.

Күдікті пошта жөнелтілімі анықталған жағдайда:

- 1) Барлық адамдардың күдікті тақырыпқа кіруін тоқтатыңыз.
- 2) Ауданның (қаланың) ішкі істер бөлімінің кезекші бөліміне дереу хабарлау;
- 3) Барлық азаматтарды объект ғимаратынан эвакуациялау.

Егер күдікті хат-хабар табылған және бұл ретте орамның бүтіндігі бұзылған үй-жайда желдету жүйесі болса, ғимараттың желдету жүйесіне белгісіз заттың түсу мүмкіндігін болдырмайтын шаралар қолданылсын.

Қол астындағы теріні жеке қорғау құралдарын (резеңке қолғаптар, полиэтилен пакеттер), тыныс алу жолдарын (респиратор, 4 қабатты дәке таңғыш) пайдалана отырып, күдікті хат-хабарларды, сондай-ақ олармен жанасатын заттарды герметикалық ыдысқа (қақпағы тығыз жабылатын шыны ыдыс немесе көп қабатты пластик пакеттерге) салу. Мамандар келгенге дейін тұмшаланып жабылған ыдысты азаматтардың қолы жетпейтін жерде сақтау керек.

Күдікті хат-хабардың мән-жайын, табылған уақыты мен орнын анықтау. Күдікті хат-хабармен байланыста болған барлық адамдардың тізімін жасаңыз. Олардың мекен-жайларын, телефон нөмірлерін жинаңыз немесе олармен қалай байланысуға болатындығын анықтаңыз. Бұл тізім осы жағдайды тергеу үшін келген адамдарға берілсін.

Эвакуацияланатын азаматтар қатарынан осы хат-хабарға қол жеткізген адамдар тобын анықтау, оларды жеке аумақта оқшаулау және оларға мүмкіндігінше тез және мұқият сумен және сабынмен жууды ұсыну.

Күдікті хат-хабармен байланысы жоқ барлық адамдарды тергеу бригадасы келгенге дейін мүмкіндігінше қандай да бір бейтарап үй-жайға жинап, тек тергеу тобы басшысының рұқсатымен ғана үйіне жіберуге болады.

Мекеме әкімшілігінің ішінен төтенше жағдайдың салдарын жоюға қатысатын органдармен өзара іс-қимылды қолдау және олардың ұсынымдарының мүлтіксіз орындалуын қамтамасыз ету міндетімен кезекшілікті ұйымдастыру.

Күдікті пошта жөнелтілімдерімен (жасырын материалдармен) жұмыс істеу тапсырмалары:

- 1) хабарласыңыз, онымен барынша сақ болыңыз;
- 2) оны таза, тығыз жабылған пластик пакетке салыңыз да, бөлек қатты қалтаға салыңыз;
- 3) оған саусақ іздерін қалдырмау;

- 4) егер құжат конвертте келіп түссе, оның ашылуы жиектерін қайшымен мұқият кесіп, тек сол немесе оң жағынан жүргізіледі;
- 5) барлығын сақтаңыз: мәтіні бар құжаттың өзі, кез келген тіркемелер, конверт және қаптама;
- 6) құжаттың мазмұнымен танысқан тұлғалар шеңберін кеңейтпеңіз;
- 7) анонимдік материалдарды құқық қорғау органдарына ілеспе хатпен жіберіңіз, онда анонимдік материалдардың нақты белгілері (Түрі, саны, қандай тәсілмен және немен орындалғаны, мәтін қандай сөздермен басталады және аяқталады, қойылған қолдың болуы және т. б.), сондай-ақ оларды табуға немесе алуға байланысты мән-жайлар көрсетілуге тиіс;
- 8) анонимдік материалдар біріктірілмеуге, желімделмеуге тиіс, оларға қол қоюға, мәтіндегі жекелеген орындарды сызуға немесе сызуға, қарарлар мен нұсқаулар жазуға, сондай-ақ оларды майыстыруға және майыстыруға тыйым салынады;
- 9) қарарларды және ілеспе құжаттардағы басқа да жазуларды орындау кезінде жасырын материалдарда басылған іздер қалмауы тиіс;
- 10) тіркеу мөртабаны ұйымның ілеспе хаттарына және жасырын материалдарды инстанцияға берген азаматтардың өтініштеріне ғана қойылады.

1.6. Адамдарды кепілге алумен байланысты терроризм актісі кезіндегі объект басшылығының іс-қимыл алгоритмі

Адамдарды кепілдікке алу кезінде

Объектіде орын алған жағдай туралы құқық қорғау органдарына террористер тарапынан жағымсыз әрекеттерді тудырмайтын кез келген қолжетімді тәсілмен дереу хабарлау қажет.

Өз бастамасы бойынша террористермен келіссөз жүргізбеңіз.

Қылмыскерлердің талаптарын орындау, егер бұл адамдардың өмірі мен денсаулығына зиян келтірумен байланысты болмаса, қылмыскерлерге қайшы келмесе, басқалардың өміріне және өз өміріне қауіп төндірмеңіз.

Шабуылдаушыларға қару қолдануға және адам өліміне әкелуі мүмкін әрекеттерге жол бермеңіз.

Құқық қорғау органдары, авариялық-құтқару қызметтері, жедел медициналық көмек автомашиналары қызметкерлерінің объектіге кедергісіз өтуіне (өтуіне) шаралар қабылдасын.

Арнайы жасақ қызметкерлері келгеннен кейін, оларға басып алу туралы сенімді ақпарат алуға көмек көрсетіңіз, барлық сұрақтарға толық жауап беріңіз.

Егер сіз террористердің қолында болсаңыз

Мүмкіндігінше тезірек өзіңізді тыныштандырыңыз және үрейленбеңіз. Егер Сізді байлап немесе көзіңізді байлап қойса, демалу, тереңірек дем алыңыз.

Мүмкін болатын қатал сынаққа физикалық, моральдық және эмоционалды түрде дайындалыңыз. Құқық қорғау органдары Сізді босату үшін кәсіби шаралар қабылдап жатқанына сенімді болыңыз.

Егер қашудың сәттілігіне толық сенім болмаса, жүгіруге тырыспаңыз.

Террористер туралы мүмкіндігінше көп ақпаратты есте сақтаңыз. Олардың санын, қарулану дәрежесін анықтаңыз, сыртқы келбетіне, дене бітіміне, сөйлеу екіні мен тақырыбына, темпераментіне, мінез-құлқына және т.б. назар аудара отырып, олардың ауызша портретін жасаңыз.

Мүмкіндігінше терезелерден, есіктерден және ұрлаушылардың өзінен, яғни арнайы күштер белсенді шаралар қабылдаған жағдайда (үй-жайға шабуыл жасау, қылмыскерлерді жеңу үшін мергендердің оттары және т.б.) қауіпсіздігі жоғары жерлерде болыңыз.

Ұрлаушылармен өзара қарым-қатынас

Агрессивті қарсылық көрсетпеңіз, өткір және қауіпті қозғалыстар жасамаңыз, террористерді бөртпе әрекеттерге, оның ішінде адам өліміне әкелуі мүмкін қару қолдануға итермелеуі мүмкін әрекеттерге жол бермеңіз. Мүмкіндігінше ұрлаушылармен тікелей байланысқа түспеңіз.

Басынан бастап, қылмыскерлердің барлық талаптарын орындаңыз, оларға қарсы болмаңыз, басқалардың өміріне және өз өміріңізге қауіп төндірмеңіз, дүрбелеңді болдырмау, өзін-өзі бағалауды сақтаңыз.

Пассивті ынтымақтастық позициясын ұстаныңыз, тыныш дауыспен сөйлеңіз, әдепсіз әрекет етпеңіз (дұшпандық пен мінез-құлықтан аулақ болыңыз).

Сізге қажет әрекеттерге рұқсат сұраңыз (отырыңыз, тұрыңыз, ішіңіз, дәретханаға барыңыз).

Кепілдік жағдайында ұзақ болған кезде

Шатасу мен дауласу сезімінің туындауына жол бермеңіз, болашақ сынақтарға өзіңізді ақылмен дайындаңыз, ақыл-ой белсенділігін сақтаңыз.

Жағымды нәрселер туралы ойланыңыз және есте сақтаңыз. Уақыт өте келе босату мүмкіндігі арта түсетінін ұмытпаңыз.

Күшті сақтау үшін, тамақ ұнамаса да, тәбет тудырмаса да, бергеннің бәрін жеп қойыңыз, тәбеттің жоғалуы осындай төтенше жағдайда қалыпты жағдай екеніне көз жеткізіңіз.

Егер Сіз жарақат алсаңыз, қозғалмау, осылайша сіз қан жоғалтуды азайтасыз.

Жауап алу кезіндегі мінез-құлық

Сұрақтарға қысқаша жауап беріңіз, маңызды емес жалпы тақырыптарда көбірек еркін және ұзақ сөйлесіңіз, бірақ жеке немесе мемлекеттік мүдделеріңіз қозғалған кезде абай болыңыз.

Мінез-құлқыңыз бен жауаптарыңызды мұқият бақылаңыз, қазір немесе одан кейін сізге немесе басқа адамдарға зиян келтіруі мүмкін мәлімдемелерге жол бермеңіз.

Ұрлаушылардың жағын қабылдамаңыз, оларға белсенді түрде жанашырлық білдірмеңіз.

Террористердің талаптарын қолдауға мәжбүр болған жағдайда, олар ұрлаушылардан шыққан деп айтыңыз, өз атынан үндеулер мен мәлімдемелерден аулақ болыңыз.

Босатылғаннан кейін, өзіңізді толық бақылауға, ойларыңызды қалпына келтіруге, ресми және басқа дереккөздердің ақпаратымен танысуға дейін асығыс мәлімдеме жасамаңыз.

Ғимаратқа шабуыл жасалған жағдайда

Ғимаратқа шабуыл жасалған жағдайда, қолыңызды бастың артына бүктеп, еденге жату ұсынылады.

Егер үй-жайда атысса:

еденге құлап, басыңызды қолыңызбен жабыңыз;

күшті заттардың артына тығылу.

Егер үй-жайда жарылыс болса:

бөлменің қабырғалары неғұрлым сенімді болуы мүмкін жерде жасырыну;

терезелердің немесе шыны заттардың жанында жасырмаңыз - фрагменттер сізге зиян тигізуі мүмкін.

Егер үй-жайда өрт басталса:

егер өрт есіктің артында болса-түтін бөлмеге кіріп кетпеуі үшін жарықтарды жабу;

егер түтін құлап кетсе, шүберек алыңыз (киіммен жабыңыз), сулаңыз және дем алыңыз;

түтінделген үй-жайдан еңбектеп немесе еңбектеп шығыңыз.

Шабуыл жасау және басып алу кезінде алдымен (сіздің жеке басыңызды анықтағанға дейін) дұрыс әрекет етпеуі мүмкін болса, ашуланбаңыз. Сізді тінту, қолыңызға кісен тағу, байлау, эмоциялық немесе физикалық жарақат келтіру, жауап алу мүмкін.

Мұндай жағдайларда шабуылдаушылардың мұндай әрекеттері ақталғанына түсіністікпен қараңыз.

Аталған жағдайларда объект басшылығы болған жағдай туралы дереу хабарлайды:

1) ішкі істер органдарының "102" арнасына, "112" бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметіне;

2) жетекшілік ететін вице-министрдің және Министрліктің терроризмге қарсы қорғау мәселелерімен айналысатын құрылымдық бөлімшесінің басшысының тапсырмаларын орындайды.

2. Террористік сипаттағы ықтимал қауіп-қатерлерге объект қызметкерлерінің іс-қимыл алгоритмі

2.1. Терроризм актісін жүргізу туралы анонимдік телефон қоңырауын алған кездегі объект қызметкерлерінің іс-қимыл алгоритмі

Әрбір телефон қоңырауына жауап беру керек. Миналау туралы анонимді сигнал түскен кезде, әңгімені толығымен жазу үшін құрылғының сапасыз жұмысына сілтеме жасай отырып, тыныш, сыпайы болу керек, сөйлеушіні үзбеу керек, магнитофонды қосу керек (егер ол телефонға қосылған болса). Дыбыс жазу аппаратурасын пайдалану кезінде әңгіме жазылғаннан кейін дереу кассетаны алып, оның сақталуына шаралар қолдану керек, оның орнына басқасын қою керек.

Сіздің телефон аппаратыңызда нөмірді автоматты түрде анықтаушы (НАА) бар болса, анықталған нөмірді жазыңыз, бұл оның кездейсоқ жоғалуына жол бермейді.

Дыбыс жазу аппаратурасы болмаған жағдайда әңгімені сөзбе-сөз есте сақтауға және оны әңгімені бастау күнін, нақты уақытын, оның ұзақтығын және т.б. көрсете отырып, журналға бекіту.

Жарылыс қаупі туралы хабарлаған белгісіз адаммен телефон арқылы сөйлесу аяқталғаннан кейін телефонға арналған түтікті аппаратқа салуға болмайды (ақпарат көзінің орнын анықтау үшін). Ақпаратты қабылдау кезінде, мүмкін болса, телефон арқылы сөйлесуді кешіктіру керек (мәліметтерді нақтылау және т.б.). Сонымен қатар, әріптесіне қауіп төнгені туралы білуге тырысу керек, ол мүмкіндігінше басқа телефон аппараты арқылы сөйлесумен бір уақытта құқық қорғау органдарына қоңырау шалып, қауіп туралы: "Сізбен (мекеменің атауы) (аты-жөні, лауазымы) сөйлесіп тұр. № _____ телефон нөміріне жарылыс қаупі туралы хабарлама алынды. Қоңырау түскен телефон нөмірін белгілеуді сұраймын. Менің телефон нөмірім _____".

Телефонмен сөйлесу кезінде қоңырау шалушымен диалог орнату, одан хабарламаны қайталауын сұраңыз, мүмкін болса, қоңырау шалушының жеке басы, оның орналасқан жері, онымен қалай байланысуға болатындығын білу.

Егер әңгімелесуші әңгіме барысында болашақта өзін таныстырғысы келмесе, белгілеңіз:

- 1) Қоңырау шалушының жеке басы (еркек, әйел, бала);
- 2) оның шамамен жасы, мүмкін ұлты/халқы;
- 3) оның сөйлеу ерекшеліктері (тез, баяу, түсінікті, түсініксіз, бұрмаланған);
- 4) дауыс ерекшеліктері (қатты/тыныш, төмен/жоғары, дауысты, басқалары);
- 5) сөйлеу жылдамдығы (жылдам немесе баяу);

6) айтылу (айқын, бұрмаланған, кекештенген, сыбырлаған, екпінмен немесе диалектімен (жергілікті/жергілікті емес));

7) сөйлеу ақаулары (кекештену, ысылдау, тұтығу, "мұрынмен" сөйлеу);

8) сөйлеу мәнері (мәдени, түсініксіз, мазақ, әдепсіз сөздермен);

9) түсіндіру тілі (сабырлы, ашулы, дәйекті, шатастыратын, эмоционалды, мазақ ететін, түзететін).

Бұл адам қайда, кімге, қандай телефон арқылы қоңырау шалатынын, қоңырау шалушының талаптары, жоспарланған акцияның мақсаты қандай екенін анықтаңыз.

Білу:

1) жарылғыш құрылғы дегеніміз не, ол қайда және ол қандай көрінеді;

2) жарылғыш құрылғы қандай мақсатпен салынған;

3) басқа жерде жарылғыш құрылғы бар ма;

4) жарылыс қашан жүргізілуі мүмкін;

5) ол қандай нақты талаптар қояды;

6) талаптарды жеке өзі қояды, делдал ретінде әрекет етеді немесе қандай да бір адамдар тобын (ұйымды) білдіреді;

7) ол (ол) қандай шарттарда немесе олар ойластырылғаннан бас тартуға келіседі;

8) онымен (онымен) қалай және қашан байланысуға болады;

9) Сіз бұл қоңырау туралы кімге хабарлай аласыз немесе хабарлауыңыз керек.

Сіздің басшылығыңызбен шешім қабылдау немесе қандай да бір іс-әрекет жасау үшін қоңырау шалушыдан мүмкін болатын ең ұзақ уақытқа жету.

Міндетті түрде дыбыстық фонды (автомашиналардың шуы (трасса немесе көше қозғалысы), теміржол көлігінің шуы, зауыт жабдығының жұмысы, теле - немесе радиоаппаратураның дыбыстары, дауыстар, жануарлардың дыбыстары және басқалар) белгілеңіз. Қоңыраудың сипатын белгілеңіз (қалалық немесе қалааралық).

Мүмкін болса, сөйлесу барысында ол туралы объектінің басшылығына хабарлаңыз, егер жоқ болса, оны аяқтағаннан кейін дереу.

Телефон арқылы алынған ақпараттың құқық қорғау органдарына кедергісіз берілуін қамтамасыз етсін.

Объектіде басшылар болмаған жағдайда газ, су және электрмен жабдықтауды, сондай-ақ радиоаппаратураны, ұялы телефондарды және т.б. ажырату (объектіде басшылар болмаған кезде) объект аумағындағы адамдарды эвакуациялау жоспарына сәйкес қауіпсіз орынға эвакуациялау.

Қорғалатын аумаққа рұқсатсыз кірудің алдын алу бойынша шаралар қабылдау.

Құқық қорғау органдары мен авариялық-құтқару қызметтері қызметкерлерінің кедергісіз жұмысын қамтамасыз етсін (қақпалар, шлагбаум ашу, қажет болған жағдайда ғимарат жоспарын ұсыну, жасырын телефон қоңырауын алу кезеңінде объектіге қатысушылардың тізімін ұсыну).

Бұл туралы нұсқаулыққа сәйкес білу қажет адамдардан басқа ешкімге қауіп туралы хабарламаңыз.

2.2. Күдікті зат табылған кездегі объект қызметкерлерінің іс-қимыл алгоритмі

Егер сіз күдікті затты тапсаңыз, бұл фактіні назардан тыс қалдырмаңыз!

Жарылғыш құрылғы бар екенін көрсететін белгілер:

- 1) сыртқы түрі бойынша күдікті зат жарылғыш құрылғыға (граната, мина, снаряд және тағыда басқа) ұқсас болады;
- 2) табылған затта сымдар, жіптер, оқшаулау таспасы өзге де заттар болуы мүмкін;
- 3) күдікті зат кез – келген дыбыстарды шығара алады: шертулер, сағаттардың соғуы, ызылдау және тағыда басқа;
- 4) заттан бадамға тән иіс немесе басқа ерекше иіс шығуы мүмкін.

Есіңізде болсын: заттың сыртқы түрі оның нақты мақсатын жасырады.

Жарылғыш заттарға арналған маска ретінде қарапайым тұрмыстық заттар қолданылады: сөмкелер, пакеттер, түйіншектер, қораптар, ойыншықтар, әмияндар, сусындарға арналған банкалар және тағыда басқа.

Объект қызметкерлері үй-жайларда, сондай-ақ мекеме аумағында қалдырылған бөгде заттарға, сөмкелерге, пакеттерге және т.б. қатысты ерекше қырағылық танытуы тиіс. Күдікті зат табылған жерде күдікті адамдардың ол табылғанға дейін болуы қорқыныш үшін себеп болатын себептердің бірі болып табылады.

Аумақта немесе үй-жайда күдікті зат табылған жағдайда қызметкерлердің бірі немесе өтіп бара жатқан азаматтар арқылы бұл туралы объект басшысына немесе кезекшіге хабарлау және олардың нұсқаулары бойынша одан әрі әрекет ету қажет.

Объект басшысымен немесе кезекшімен байланысу мүмкіндігі болмаған жағдайда:

- 1) күдікті заттың табылғаны туралы аудандық (қалалық) ішкі істер бөлімінің кезекші бөліміне дереу хабарлауға;
- 2) табылған заттың табылған уақыты мен орнын белгілеп алу;
- 3) күзет қызметкерлері немесе объект басшылығы келгенге дейін күдікті зат табылған ауданда қалып, оған ешкімді жібермеуге міндетті.

Күдікті затты күзету кезінде мүмкіндігінше қорғауды қамтамасыз ететін заттарға (ғимараттың немесе дәліздің бұрышы, колонна, ағаш, автомашина және т.б.) өзінің қауіпсіздігін қамтамасыз ету және бақылау жүргізу керек.

Сіз негізгі куәгер екеніңізді ұмытпаңыз, құқық қорғау органдарының өкілдерінің келуін күтіңіз, оларға күдікті заттың орналасқан жерін, оның табылған уақыты мен мән-жайын көрсетіңіз. Бұдан әрі құқық қорғау органдары өкілдерінің нұсқауы бойынша әрекет ету.

Дүрбелең туғызбау үшін не болғанын білу керек адамдардан басқа ешкімге жарылыс қаупі туралы хабарлауға болмайды.

Жарылғыш құрылғылармен немесе жарылғыш құрылғыға ұқсас заттармен өз бетіңізше ешқандай әрекет жасамаңыз - бұл көптеген құрбандар мен жойылуларға әкелуі мүмкін!

Мүлдем тыйым салынады:

1) күдікті заттарды ашуға, ұстауға немесе жылжытуға, жарылғыш құрылғыны өз бетінше залалсыздандыруға (езуге) немесе жоюға тырысуға;

2) затқа су немесе басқа да кез келген затты құйып алуға, затқа жақын жерде ұйықтауға және жабуға;

3) затқа температуралық, дыбыстық, механикалық және электромагниттік әсер етуге;

4) күдікті затқа жақын жерде электр-, радиоаппаратураны, оның ішінде ұялы телефондарды пайдалануға;

5) осы зат табылғаннан кейін жақын жерде басқа жарылғыш құрылғылар жоқ деп есептелсін.

Жарылғыш құрылғы немесе жарылғыш құрылғыға ұқсас күдікті зат табылған кезде эвакуация мен қоршаудың аймақтары:

1) Граната РГД-5.....50 метрден кем емес;

2) Граната Ф-1.....200 метрден кем емес;

3) салмағы 200 грамм тротил шашкасы.....45 метр;

4) салмағы 400 грамм тротил шашкасы.....55 метр;

5) сыра Банкі 0,33 литр.....60 метр;

6) БҒМ минасы-50.....85 метр;

7) Чемодан (кейс).....230 метр;

8) жол чемоданы.....350 метр;

9) жеңіл автомобиль .....580 метр;

10) шағын автобус.....920 метр;

11) жүк автомашинасы (фургон).....1240 метр.

2.3. Объектінің жанында немесе оның аумағында күдікті адамдарды анықтаған кезде объект қызметкерлерінің іс-қимыл алгоритмі

Қажет адамдардың белгілері:

1) объект маңында немесе аумағында бір адамдардың бірнеше рет пайда болуы және олардың фото және бейнетүсірілім, сондай-ақ блокнотқа жазбалар жүргізуі;

2) құқық қорғау органдарының қызметкерлерімен кездесуден қашу және бейне камерадан бұлтарту әрекеттері (басын түсіру, бұрылып кету, бетін жабу);

3) объектiнiң сыни аймақтарына техникалық қызмет көрсетуге қатысы жоқ адамдардың, оның ішінде объект қызметкерлерінің енуі;

4) объектінің күзетшілерімен және қызмет көрсетуші персоналымен бейтаныс адамдардың негізсіз байланысқа түсуі, олардан жұмыс режимі, қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі шаралар және т. б. туралы мәліметтерді жинақтау;

5) бөгде тұлғалармен маңызы төмен жұмыстарды (пакет, түйіншек, посылка беріп жіберу) ірі сыйақыға орындайтын тұлғаларды іздеуі;

6) объектінің күзетілетін аумағына жақын маңда объектінің жұмысына қатысы жоқ бейтаныс адамдар санының көп жиналуы;

7) құқық қорғау органдарының қызметкерлері болып табылмайтын қарулы адамдар объектісінің жанында болуы;

8) объект маңында қақтығысты жағдайларды әдейі жасайтын тұлғалар;

9) объект аумағына тыйым салынған заттарды жасырын өткізуге әрекет жасаған адамдар.

Күдікті тұлғаларды байқаған жағдайда келесі әрекеттерді орындау қажет:

1) байланыс жасамауға, ескерту жасамауға, оларды ұстауға өз бетінше әрекет жасамауға;

2) өзіңіз назарға түспеу, тұлғалардың санын, нақты сыртқа белгілерін, киімдерін және оларда бар заттарды, қолдануындағы автокөлік номерін және маркасын, қозғалыс бағытын белгілеп алу;

3) олар туралы объектіні күзету қызметкерлеріне немесе объект басшылығына дереу хабарлауға міндетті.

2.4. Объектіге қарулы шабуыл жасалған жағдайда объект қызметкерлерінің іс-қимыл алгоритмі

Объектіге қарулы шабуыл жасалған жағдайда объект қызметкерлері мынадай іс-қимылдарды орындауы қажет:

1) оларды ұстауға дербес әрекеттер қабылдамауға;

2) объект басшылығына қарулы шабуыл жасау фактісі мен мән-жайлары туралы мүмкіндігінше кез келген тәсілмен хабарлауға міндетті;

3) қорғану: ғимараттан байқаусыз кету немесе үй-жайға тығылу, есікті бұғаттау;

4) құқық қорғау органдары өкілдерінің келуін күтуге, одан әрі олардың нұсқаулары бойынша іс-қимыл жасауға міндетті.

2.5. Күдікті пошта жөнелтілімдерін анықтаған кездегі объект қызметкерлерінің іс-қимыл алгоритмі

Алдын алу шаралары (алдын алу шаралары) келіп түскен жазбаша өнімді мұқият қарау, магниттік таспаларды тыңдау, дискеталарды, компакт дискілерді қарау және т. б. болып табылады.

Бандерольдерге, хаттарға, ірі қаптамаларға, сәлемдемелерге, қаптама қораптарына және т. б. ерекше назар аудару қажет.

Күдік тудыратын пошта жөнелтілімдерінің белгілері:

1) хат-хабар күтпеген, кері мекенжайы жоқ, қате мекенжайы, мекенжайды жазуда дәлсіздіктер, адресат дұрыс көрсетілмеген, пошта бөлімшелерінің тиісті маркалары немесе мөртабандары бар;

2) пошта жөнелтілімі салмағы, мөлшері, нысаны бойынша стандартты емес, екі жағында тегіс емес, жабысқақ лентамен желімделген; "жеке өзіне", "жеке қолына", "құпия" және т. б. түріндегі шектеулермен белгіленген;

3) пошта жөнелтілімінің біртүрлі иісі, түсі болады, конверттерде пошта жөнелтілімдеріне тән емес салынымдар (ұнтақ және тағыда басқа) сезіледі.

Күдікті пошта жөнелтілімі анықталған жағдайда:

1) барлық адамдардың күдікті затқа қол жеткізуін тоқтатуға құқығы бар.

2) дереу хабарлау:

объект басшылығы;

аудандық (қалалық) ішкі істер бөлімінің кезекші бөлімі.

Күдікті хат-хабар табылған және бұл ретте орамның бүтіндігі бұзылған үй-жайда желдету жүйесі болған жағдайда ғимараттың желдету жүйесіне белгісіз заттың түсу мүмкіндігін болдырмайтын шаралар қолдану қажет.

Қол астындағы теріні жеке қорғау құралдарын (резеңке қолғаптар, полиэтилен пакеттер), тыныс алу жолдарын (респиратор, 4 қабатты дәке таңғыш) пайдалана отырып, күдікті хат-хабарларды, сондай-ақ олармен жанасатын заттарды герметикалық ыдысқа (қақпағы тығыз жабылатын шыны ыдыс немесе көп қабатты пластик пакеттерге) салу. Мамандар келгенге дейін тұмшаланып жабылған ыдысты азаматтардың қолы жетпейтін жерде сақтау керек.

Құқық қорғау органдары мен авариялық-құтқару қызметтерінің қызметкерлері келгеннен кейін олардың нұсқауларына және/немесе объект басшылығының нұсқауларына сәйкес әрекет етуге

Күдікті пошта жөнелтілімдерімен (жасырын материалдармен) жұмыс істейді:

1) хабарласыңыз, онымен барынша сақ болыңыз;

2) оны таза, тығыз жабылған пластик пакетке салып, бөлек қатты қалтаға салыңыз;

3) саусақ іздерін қалдырмау;

4) егер құжат конвертте келіп түссе, оның ашылуы жиектерін қайшымен мұқият кесіп, сол немесе оң жағынан ғана жүргізіледі;

5) барлығын сақтаңыз: мәтіні бар құжаттың өзі, кез келген тіркемелер, конверт және қаптама;

6) құжаттың мазмұнымен танысқан тұлғалар тобын кеңейтпеңіз;

7) иесі бүркемеленген материалдарды құқық қорғау органдарына ілеспе хатпен жіберіңіз, онда иесі бүркемеленген материалдардың нақты белгілері (Түрі, саны,

қандай тәсілмен және немен орындалғаны, мәтін қандай сөзден басталады және қандай жолмен аяқталады, қойылған қолдың болуы және т. б.), сондай-ақ оларды табуға немесе алуға байланысты мән-жайлар көрсетілуге тиіс;

8) анонимдік материалдар біріктірілмеуге, желімделмеуге тиіс, оларға қол қоюға, мәтіндегі жекелеген орындарды сызуға немесе қоршауға, қарарлар мен нұсқаулар жазуға рұқсат етілмейді, сондай-ақ оларды майыстыруға және майыстыруға тыйым салынады;

9) қарарларды және басқа да жазуларды орындау кезінде ілеспе құжаттарда анонимдік материалдарда басылған іздер қалмауы тиіс;

10) тіркеу мөртабаны ұйымның ілеспе хаттарына және жасырын материалдарды инстанцияға берген азаматтардың өтініштеріне ғана қойылады.

2.6. Адамдарды кепілге алумен байланысты терроризм актісі кезіндегі объект қызметкерлерінің іс-қимыл алгоритмі

Адамдарды кепілдікке алу кезінде

Объектіде орын алған жағдай туралы құқық қорғау органдарына террористер тарапынан жағымсыз әрекеттерді тудырмайтын кез келген қолжетімді тәсілмен дереу хабарлау қажет.

Өз бастамасы бойынша террористермен келіссөз жүргізбеңіз.

Қылмыскерлердің талаптарын орындау, егер бұл адамдардың өмірі мен денсаулығына зиян келтірумен байланысты болмаса, қылмыскерлерге қайшы келмесе, басқалардың өміріне және өз өміріне қауіп төндірмеңіз.

Шабуылдаушыларға қару қолдануға және адам өліміне әкелуі мүмкін әрекеттерге жол бермеңіз.

Құқық қорғау органдары, авариялық-құтқару қызметтері, жедел медициналық көмек автомашиналары қызметкерлерінің объектіге кедергісіз өтуіне (өтуіне) шаралар қабылдасын.

Арнайы жасақ қызметкерлері келгеннен кейін, оларға басып алу туралы сенімді ақпарат алуға көмек көрсетіңіз, барлық сұрақтарға толық жауап беріңіз.

Егер сіз террористердің қолында болсаңыз

Мүмкіндігінше тезірек өзіңізді тыныштандырыңыз және үрейленбеңіз. Егер Сізді байлап немесе көзіңізді байлап қойса, демалу, тереңірек дем алыңыз.

Мүмкін болатын қатал сынаққа физикалық, моральдық және эмоционалды түрде дайындалыңыз. Құқық қорғау органдары Сізді босату үшін кәсіби шаралар қабылдап жатқанына сенімді болыңыз.

Егер қашудың сәттілігіне толық сенім болмаса, жүгіруге тырыспаңыз.

Террористер туралы мүмкіндігінше көп ақпаратты есте сақтаңыз. Олардың санын, қарулану дәрежесін анықтаңыз, сыртқы келбетіне, дене бітіміне, сөйлеу екіні мен тақырыбына, темпераментіне, мінез-құлқына және т.б. назар аудара отырып, олардың ауызша портретін жасаңыз.

Мүмкіндігінше терезелерден, есіктерден және ұрлаушылардың өзінен, яғни арнайы күштер белсенді шаралар қабылдаған жағдайда (үй-жайға шабуыл жасау, қылмыскерлерді жеңу үшін мергендердің оттары және т.б.) қауіпсіздігі жоғары жерлерде болыңыз.

Ұрлаушылармен өзара қарым-қатынас

Агрессивті қарсылық көрсетпеңіз, өткір және қауіпті қозғалыстар жасамаңыз, террористерді бөртпе әрекеттерге, оның ішінде адам өліміне әкелуі мүмкін қару қолдануға итермелеуі мүмкін әрекеттерге жол бермеңіз. Мүмкіндігінше ұрлаушылармен тікелей байланысқа түспеңіз.

Басынан бастап, қылмыскерлердің барлық талаптарын орындаңыз, оларға қарсы болмаңыз, басқалардың өміріне және өз өміріңізге қауіп төндірмеңіз, дүрбелеңді болдырмау, өзін-өзі бағалауды сақтаңыз.

Пассивті ынтымақтастық позициясын ұстаныңыз, тыныш дауыспен сөйлеңіз, әдепсіз әрекет етпеңіз (дұшпандық пен мінез-құлықтан аулақ болыңыз).

Сізге қажет әрекеттерге рұқсат сұраңыз (отырыңыз, тұрыңыз, ішіңіз, дәретханаға барыңыз).

Кепілдік жағдайында ұзақ болған кезде

Шатасу мен дауласу сезімінің туындауына жол бермеңіз, болашақ сынақтарға өзіңізді ақылмен дайындаңыз, ақыл-ой белсенділігін сақтаңыз.

Жағымды нәрселер туралы ойланыңыз және есте сақтаңыз. Уақыт өте келе босату мүмкіндігі арта түсетінін ұмытпаңыз.

Күшті сақтау үшін, тамақ ұнамаса да, тәбет тудырмаса да, бергеннің бәрін жеп қойыңыз, тәбеттің жоғалуы осындай төтенше жағдайда қалыпты жағдай екеніне көз жеткізіңіз.

Егер Сіз жарақат алсаңыз, қозғалмау керек, осылайша сіз қан жоғалтуды азайтасыз.

Жауап алу кезіндегі мінез-құлық

Сұрақтарға қысқаша жауап беріңіз, маңызды емес жалпы тақырыптарда көбірек еркін және ұзақ сөйлесіңіз, бірақ жеке немесе мемлекеттік мүдделеріңіз қозғалған кезде абай болыңыз.

Мінез-құлқыңыз бен жауаптарыңызды мұқият бақылаңыз, қазір немесе одан кейін сізге немесе басқа адамдарға зиян келтіруі мүмкін мәлімдемелерге жол бермеңіз.

Ұрлаушылардың жағын қабылдамаңыз, оларға белсенді түрде жанашырлық білдірмеңіз.

Террористердің талаптарын қолдауға мәжбүр болған жағдайда, олар ұрлаушылардан шыққан деп айтыңыз, өз атынан үндеулер мен мәлімдемелерден аулақ болыңыз.

Босатылғаннан кейін, өзіңізді толық бақылауға, ойларыңызды қалпына келтіруге, ресми және басқа дереккөздердің ақпаратымен танысуға дейін асығыс мәлімдеме жасамаңыз.

Ғимаратқа шабуыл жасалған жағдайда

Ғимаратқа шабуыл жасалған жағдайда, қолыңызды бастың артына бүктеп, еденге жату ұсынылады.

Егер үй-жайға оқ жаудырса:

еденге құлап, басыңызды қолыңызбен жабыңыз;

күшті заттардың артына тығылу.

Егер үй-жайда жарылыс болса:

бөлменің қабырғалары неғұрлым сенімді болуы мүмкін жерде жасырыну;

терезелердің немесе шыны заттардың жанында жасырмаңыз - фрагменттер сізге зиян тигізуі мүмкін.

Егер үй-жайда өрт басталса:

егер өрт есіктің артында болса-түтін бөлмеге кіріп кетпеуі үшін жарықтарды жабу;

егер түтін құлап кетсе, шүберек алыңыз (киіммен жабыңыз) - оны сулаңыз және дем алыңыз;

түтінделген үй-жайдан еңбектеп немесе еңбектеп шығыңыз.

Шабуыл жасау және басып алу кезінде алдымен (сіздің жеке басыңызды анықтағанға дейін) дұрыс әрекет етпеуі мүмкін болса, ашуланбаңыз. Сізді тінту, қолыңызға кісен тағу, байлау, эмоциялық немесе физикалық жарақат келтіру, жауап алу мүмкін.

Мұндай жағдайларда шабуылдаушылардың мұндай әрекеттері ақталғанына түсіністікпен қараңыз.

3. Террористік сипаттағы ықтимал қауіп-қатерлерге объектіні күзету қызметкерлерінің іс-қимыл алгоритмі

3.1. Күдікті зат табылған кезде объектіні күзету қызметкерлерінің іс-қимыл алгоритмі

Егер сіз күдікті затты тапсаңыз, бұл фактіні назардан тыс қалдырмаңыз!

Жарылғыш құрылғы бар екенін көрсететін белгілер:

1) сыртқы түрі бойынша күдікті зат жарылғыш құрылғыға (граната, мина, снаряд және тағыда басқа) ұқсас болуы мүмкін;

- 2) табылған затта сымдар, жіптер, оқшаулау таспасы өзге де заттар болуы мүмкін;
- 3) күдікті зат кез – келген дыбыстарды шығара алады: шертулер, сағаттардың соғуы, ызылдау және ыағыда басқа;
- 4) заттан бадамға тән иіс немесе басқа ерекше иіс шығуы мүмкін.

Есіңізде болсын: заттың сыртқы түрі оның нақты мақсатын жасыруы мүмкін.

Жарылғыш заттарға арналған маска ретінде қарапайым тұрмыстық заттар қолданылады: сөмкелер, пакеттер, түйіншектер, қораптар, ойыншықтар, әмияндар, сусындарға арналған банкалар және тағыда басқа.

Объектіні күзету қызметкерлері үй-жайларда, сондай-ақ мекеме аумағында қалдырылған бөгде заттарға, сөмкелерге, пакеттерге және тағыда басқа қатысты ерекше қырағылық танытуы тиіс. Күдікті зат табылған жерде күдікті адамдардың ол табылғанға дейін болуы қорқыныш үшін себеп болатын себептердің бірі болып табылады.

Аумақта немесе үй-жайда күдікті зат табылған немесе ол туралы ақпарат алған кезде:

- 1) бұл туралы объектінің басшылығына немесе кезекшіге хабарлауға;
- 2) күдікті заттың табылғаны туралы аудандық (қалалық) ішкі істер бөлімінің кезекші бөліміне дереу хабарлауға;
- 3) табылған заттың табылған уақыты мен орнын белгілеп алу;
- 4) құқық қорғау органдарының өкілдері келгенге дейін күдікті зат табылған ауданда қалған болса, ғимаратқа және аумаққа ешкімді кіргізбеуге міндетті.

Күдікті затты күзету кезінде мүмкіндігінше қорғауды қамтамасыз ететін заттарға (ғимараттың немесе дәліздің бұрышы, колонна, ағаш, автомашина және т.б.) өзінің қауіпсіздігін қамтамасыз ету және бақылау жүргізу керек.

Мүмкіндігінше коммуникацияларды (газ, су, электрмен жабдықтау) ажырату қажет.

Құқық қорғау органдары өкілдерінің келуін күтіңіз, оларға күдікті заттың орналасқан жерін, оның табылған уақыты мен мән-жайын көрсетіңіз. Бұдан әрі құқық қорғау органдары өкілдерінің нұсқауы бойынша әрекет ету.

Дүрбелең туғызбау үшін не болғанын білу керек адамдардан басқа ешкімге жарылыс қаупі туралы хабарлауға болмайды.

Жарылғыш құрылғылармен немесе жарылғыш құрылғыға ұқсас заттармен өз бетіңізше ешқандай әрекет жасамаңыз - бұл көптеген құрбандар мен жойылуларға әкелуі мүмкін!

Мүлдем тыйым салынады:

- 1) күдікті заттарды ашуға, ұстауға немесе жылжытуға, жарылғыш құрылғыны өз бетінше залалсыздандыруға (езуге) немесе жоюға тырысуға;
- 2) затқа су немесе басқа да кез келген затты құйып алуға, затқа жақын жерде ұйықтауға және жабуға;

3) затқа температуралық, дыбыстық, механикалық және электромагниттік әсер етуге;

4) күдікті затқа жақын жерде электр-, радиоаппаратураны, оның ішінде ұялы телефондарды пайдалануға;

5) осы зат табылғаннан кейін жақын жерде басқа жарылғыш құрылғылар жоқ деп есептелсін.

Жарылғыш құрылғы немесе жарылғыш құрылғыға ұқсас күдікті зат табылған кезде эвакуация мен қоршаудың аймақтары:

- 1) Граната РГД-5.....50 метрден кем емес;
- 2) Граната Ф-1.....200 метрден кем емес;
- 3) салмағы 200 грамм тротил шашкасы.....45 метр;
- 4) салмағы 400 грамм тротил шашкасы.....55 метр;
- 5) сыра Банкі 0,33 литр.....60 метр;
- 6) БҒМ миңасы-50.....85 метр;
- 7) Чемодан (кейс).....230 метр;
- 8) жол чемоданы.....350 метр;
- 9) жеңіл автомобиль .....580 метр;
- 10) шағын автобус.....920 метр;
- 11) жүк автомашинасы (фургон).....1240 метр.

3.2. Объектінің жанында немесе оның аумағында күдікті адамдарды анықтаған кезде объектіні күзету қызметкерлерінің іс-қимыл алгоритмі

Назар аудару қажет адамдардың белгілері:

1) объект маңында немесе аумағында бір адамдардың бірнеше рет пайда болуы және олардың фото және бейнетүсірілім, сондай-ақ блокнотқа жазбалар жүргізуі;

2) құқық қорғау органдарының қызметкерлерімен кездесуден қашу және бейне камерадан бұлтару әрекеттері (басын түсіру, бұрылып кету, бетін жабу);

3) объектінің сыни аймақтарына техникалық қызмет көрсетуге қатысы жоқ адамдардың, оның ішінде объект қызметкерлерінің енуі;

4) объектінің күзетшілерімен және қызмет көрсетуші персоналымен бейтаныс адамдардың негізсіз байланысқа түсуі, олардан жұмыс режимі, қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі шаралар және тағыда басқа туралы мәліметтерді жинақтау;

5) бөгде тұлғалармен маңызы төмен жұмыстарды (пакет, түйіншек, посылка беріп жіберу) ірі сыйақыға орындайтын тұлғаларды іздеуі;

6) объектінің күзетілетін аумағына жақын маңда объектінің жұмысына қатысы жоқ бейтаныс адамдар санының көп жиналуы;

7) құқық қорғау органдарының қызметкерлері болып табылмайтын қарулы адамдар объектісінің жанында болуы;

8) объект маңында қақтығысты жағдайларды әдейі жасайтын тұлғалар;

9) объект аумағына тыйым салынған заттарды жасырын өткізуге әрекет жасаған адамдар.

Күдікті тұлғаларды байқаған немесе олардың объектіге жақын орналасқандығы туралы ақпарат алған жағдайда келесі әрекеттерді орындау қажет:

- 1) оларды ұстауға дербес әрекеттер қабылдамауға;
- 2) олар туралы объект басшылығына, ал шұғыл шаралар қабылдау құқық қорғау органдарына дереу хабарлауға;
- 3) өзіңіз назарға түспеу, тұлғалардың санын, нақты сыртқа белгілерін, киімдерін және оларда бар заттарды, қолдануындағы автокөлік номерін және маркасын, қозғалыс бағытын белгілеп алу;
- 4) осы адамдардың жасырын бейнежазбасын немесе фототүсірілімін жүргізу мүмкіндігі болған кезде жүргізіледі;
- 5) Құқық қорғау органдары өкілдерінің келуін күтіңіз, оларға күдікті адамдардың тұрған жерін көрсетіңіз, болған жағдайда фото және видео материалдарды ұсыныңыз. Бұдан әрі құқық қорғау органдары өкілдерінің нұсқауы бойынша әрекет ету.

3.3. Объектіге қарулы шабуыл жасалған жағдайда объектіні күзету қызметкерлерінің іс-қимыл алгоритмі

Объектіге қарулы шабуыл жасалған жағдайда өткізу режимін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларға тартылатын объектінің қызметкерлері мынадай іс-қимылдарды орындауы қажет:

- 1) оларды ұстауға дербес әрекеттер қабылдамауға;
- 2) объект басшылығына, құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға қарулы шабуыл жасау фактісі мен мән-жайлары туралы дереу хабарлау;
- 3) объектінің ықтимал қауіпті учаскелері бағытында зиянкестердің қозғалуын мүмкіндігінше бұғаттауға міндетті;
- 4) қолда бар күштер мен құралдармен зиянкестердің объектінің ықтимал қауіпті учаскелеріне кіруіне жол бермеу жөнінде шаралар қабылдауға, олардың объектінің ықтимал қауіпті учаскелері бағытында қозғалуына тосқауыл қоюға міндетті;
- 5) объектідегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шараларды ұйымдастыру (эвакуациялау, ішкі кедергілерді оқшаулау, объектідегі тосын жағдай туралы хабарлау және тағыда басқа);
- 6) Құқық қорғау органдары өкілдерінің келуін күтуге, одан әрі олардың нұсқаулары бойынша іс-қимыл жасауға міндетті.

Ескерту: Алгоритм ұсынымдық сипатқа ие, су шаруашылығы объектісінің ерекшеліктеріне байланысты объектінің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыруға жауапты тұлғалардың қажетті түзетулер енгізуге құқығы бар.

Террористік тұрғыдан осал су шаруашылығы объектілеріне алып өтуге тыйым салынған заттардың тізбесі

1. Жарылғыш заттар, жару құралдары және олар толтырылған заттар:
  - 1) кез келген орамдағы және кез келген мөлшердегі оқ-дәрілер;
  - 2) жауынгерлік патрондар (оның ішінде шағын калибрлі);
  - 3) газды қарудың патрондары;
  - 4) аңшылық капсюльдер (пистондар);
  - 5) пиротехникалық құралдар: сигнал беру және жарық беру зымырандары, сигналдық патрондар, қондыру шашкалары, түтін патрондары (шашкалар), қопарғыш сіріңкелері, бенгал оттары, теміржол петардалары;
  - 6) тротил, динамит, тол, аммонал және басқа да жарылғыш заттар;
  - 7) капсюль-детонаторлар, электр детонаторлар, электр тұтандырғыштар, детонациялайтын және от өткізгіш бау және тағыда басқа.
2. Сығылған және сұйытылған газдар:
  - 1) тұрмыстық пайдалануға арналған газдар (бутан-пропан) және басқа да газдар;
  - 2) жүйке-салдық және көзден жас ағызатын әсері бар газ баллондары және т. б.
3. Тұтанғыш қатты заттар:
  - 1) өздігінен жануға бейім заттар;
  - 2) сумен әрекеттескенде тез тұтанатын газдарды бөлетін заттар: калий, натрий, металл кальций және олардың қорытпалары, фосфорлы кальций және тағыда басқа;
  - 3) ақ, сары және қызыл фосфор және тұтанатын қатты заттар санатына жататын барлық басқа заттар.
4. Каустикалық және коррозиялық заттар:
  - 1) күшті бейорганикалық қышқылдар: тұз, күкірт, азот және басқалары;
  - 2) фтор-сутегі (гидрофтор) қышқылы және басқа да күшті қышқылдар мен коррозиялық заттар.
5. Улы және улаушы заттар:
  - 1) кез келген ыдысқа салынған сұйық немесе қатты күйдегі кез келген улы күшті әсер ететін және уландыратын заттар;
  - 2) гидроциан қышқылының барлық тұздары және цианид препараттары;
  - 3) циклон, цианплав, мышьякты ангидрид және тағыда басқа;
  - 4) объект қызметкерлеріне шабуыл жасау құралы ретінде пайдаланылуы мүмкін, сондай-ақ объектіге қауіп төндіретін басқа да қауіпті заттар, заттар мен жүктер.

6. Қару: тапаншалар, револьверлер, мылтықтар, карабиндер және басқа да атыс, газ, пневматикалық қару, электрошок құрылғылары, корттар, стилеттер, десанттық найза-пышақтар.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК